

Jó Pajtás

2016. V. 26.

70. évf., 19. szám

A group of approximately 25 students of various ages are posed on a staircase. They are dressed in casual clothing like t-shirts and hoodies. Some are wearing graphic t-shirts, such as one with 'Take A Hike' and another with 'Vintage' and 'Grand Prix'. The background shows a staircase with a wooden railing and a green wall with a sign.

* Mindenki ott lapul a tehetség –
a tizsakálmánfalvi Ivo Andrić iskola
magyar felsőseiben is

* Képzeltbeli lény kupakokból

* Görizzünk, csak óvatosan!

Nyerj táborozást!

A jó hírt a múlt héten beharangoztuk, így tudhatjátok, hogy szerkesztőségünk több ingyenes táborozást kínál fel részetekre. Eddig a **temerini Falco környezetvédelmi tábor** és a **kishegyesi Kátai-tanya** kínál fel egy hét ingyenes táborozást egy-egy Jó Pajtás-olvasónak. Temerinben a Jegricska partján augusztus 14-e és 21-e között rendezik meg a madarász és környezetvédelmi ismereteket elmélyítő Falco tábor, az érdeklődők Balogh Istvánnál jelentkezhetnek (063-82-23-211).

Kishegyesen, a jól ismert Kátai-tanyán a szerencsés nyertes két tábor közül választhat majd: egyik az egybevont kézműves- és zöldtábor (július 11–16.), a másik az ugyancsak egybevont képzőművészeti és angol tábor (július 18–23.). Jelentkezni a 024/731-222-es telefonszámon lehet.

Aki nyerni szeretne, nem kell mást tennie **mint június 2-áig megírni, melyik a legjobb tábor, melyben eddig járt, és miért volt éppen az a legjobb.** A jelentkezést címünkre: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad,** vagy a **jopajtias.szerk@magyarszo.com** címre (TÁBOROZÁS – NYERNI SZERETNÉK feltüntetésével) kell eljuttatni, a tanuló nevének, iskolájának, osztályának és lakcímének a feltüntetésével. A borítékon fel kell azt is tüntetni, mely tábor iránt érdeklődsz. Ha bármelyik adat hiányzik, a jelentkezést nem vehetjük teljes érvényűnek, és kizárjuk a sorsolásból.

N-a

KÁTAI

A kishegyesi Kátai-tanya évek óta egész nyáron nyitva áll a gyerekek előtt. A tapasztalt táborvezetők az idén EGY HELYET kínáltak fel lapunk olvasóinak. Választani lehet tehát a kézműves- és zöldtábor, illetve a képzőművészeti és angol nyelvi tábor között. Ezúttal sem kell mást tenni mint jelentkezni a már megadott címre. A tanyáról sok mindent megtudhattok a katali.rs honlapon.

FALCO

A temerini székhelyű Falco Természetkedvelők Egyesülete az idén is augusztusban rendezi meg hagyományos természetvédelmi, madártani ismereteket terjesztő Falco-táborát. Az idén EGY HELYET kínáltak fel legszerencsésebb olvasóknak. A Jegricska folyó partján megrendezésre kerülő táborba általában negyven-ötven általános iskolás jelentkezik, és figyelemmel hallgatják a különféle előadásokat, foglalkozásokon, műhelymunkákban vesznek részt.

Ljiljana Krstić
Nem való ez nektek, felnőttek

*Varázslat, mit a szél muzsikál,
s a vízcsap, mely titkokat rejt.
Nyírfaágak, ni, az égbe nőttek –
nem való ez nektek, felnőttek.*

*Üveggolyó száguldoz a járdán,
egy labda meg a kosárba siet.
A tornaszőnyegen két jóbarát
birkózik épp, ki az erősebb.*

*Két kis katicabogár, hej,
csak kilencnaposak,
eső elől egy levél alá bújtak –
nem való ez nektek, felnőttek.*

*Tanja és Nemanja kezeckéi
szép kis hídba összenőttek,
egymást tartva oly erősek –
nem való ez nektek, felnőttek.*

**Rollerek,
hangyáknak**

*Nem vagyok én kibékülve
a rollergyártókkal,
mért nem barkácsolnak végre
rollert a hangyáknak?*

*Terhüket míg vonszolják
a kis szorgos hangyák,
nem lennének oly fáradtak,
nem sóhajtoznának.*

*Egy tonna búza azon nyomban
oly könnyűvé válna,
szalagot is gyárthatnának
a roller oldalára.*

*Üzenem hát minden egyes
rollergyártónak,
készítsenek rollereket,
de piciket, a hangyáknak!*

Kovács Jolánka fordítása

NYOLCADIKOSOKNAK

Ők továbbmennek

Mindenkinek, aki iskolába járt, ott él az emlékeiben az az időszak, amikor az igazi „gyerekkor” korszaka véget ért, befejezték az általános iskolát, „elballagtak”. Régen a ballagás a középiskolások privilégiuma volt, ma már viszont nemcsak általános iskolások, hanem sok helyen az óvodások is ballagnak. Bárhogy van is, a nyolc osztály befejezése fontos esemény, ezért is adják meg a módját: fényképezkedés, ruhaválasztás, frizuraköltemények, sminkelés, tablókészítettség, esti buli... Mégis fontosabb az, hogy megszületnek az utolsó írásbeli dolgozatok, ellenőrzők, „megtörténnek” a zárófeltevések, zajlik a felkészülés a felvételi vizsgákra. A nyolcadikosok nagyobb csoportokba verődve vonulnak végig ilyenkor a folyosókon. Ami-

kor együtt vannak, összebújnak. Úgy tűnik, mintha lélekben és térben is közelebb állnának egymáshoz, mint régebben. Ilyenkor, amikor nagyon közeledik a „vége”, felébred bennük a bizonytalanság érzése, annak ellenére, hogy nagy hangerővel tudatják mindenkivel, hogy no végre, nagyok vagyunk, elmegyünk. Bizonytalanok, hisz nem tudják, hogy mi vár rájuk igazából ott kinn a nagyvilágban. Bizonytalanok sokszor, mert a szüleik is azok, szoronganak, félnek, hogy minden jól sikerül-e, hisz ők jobban átérzik, mekkora a tét. A gyerekeknek, a fiataloknak a mesék ellenére kétségeik vannak a felvételi és minősítővizsgákkal kapcsolatban. Milyen lesz? Bekerülnek-e oda, ahova nagyon szeretnének? A tanulók egy része a mai napig

nem tudja, mit is válasszon, melyik középiskolát írja majd rá a kívánságlistára.

Bárhogy is, őszre a mostani nyolcadikosok nagy része továbbmegy, „elindul a nagyvilágba”: közelebbi-távolabbi városba, mert nem mindenki tanulhat helyben, szülővárosában. Mi őszintén szorítunk nekik, és üzenjük: úgy osszák be az idejüket, hogy a tanulás mellett jusson idő szórakozásra, játszásra, szerelemre, vagyis mindenre, ami fontos.

N-a

Mindannyian tehetségesek vagyunk valamiben

Senki sem mondhatja, hogy könnyű a nyolcadikosok dolga: pályát kell választaniuk. Elvárják tőlük, hogy kitűnő bizonyítványuk legyen, mert csak így van esélyük, hogy fölvegyék őket a középiskolába. S addig mennyi izgalom, hogy sikerül-e! Megvalósul-e a kitűzött cél?

A péterrévei Samu Mihály iskolában is nagy az izgalom, készülnek a fölvételire, a kisértségre. Már szinte mindenki eldöntötte, milyen pályát választ. Így a beszélgetőtársaim is: **Lengyel Zsanett, Gajdos Elvira, Szabó-Batancs Anett, Fercsik Bence Máté és Németh Imre.**

Zsanett a legszebb hivatást választotta: magyartanár lesz! Hogy hogyan is kedvelte meg anyanyelvünket, elmeséli:

– Már elsőben a tanító néni megszerettette velem a magyar nyelvet – mondja. – Szerettem szépen írni, megjegyeztem a helyesírási szabályokat, szerettem a meséket... Ötödikben a magyartanárnőnél is szerettem a magyartanárát. Aztán hetedikben Polyák Szollár Anna tanárnőnél az önképzőkori összejöveteleken már komolyabban foglalkoztunk versírással. A tanár többször megdicsért, azt mondta, hogy tehetséges vagyok, képezzem magam, írjak sokat. Azóta már teleírtam egy füzetet. A tanár nagyon örül, hogy írok. A magyarrákat már nem ő tartja, csak az önképzőkori összejöveteleket. Az utolsó dolgozatban is megengedte a tanár, hogy verset írjak, mégpedig olyan témáról, hogy mit jelent nekem ez az iskola, miért szerettem ide járni... Valószínűleg az óbecsei Közgazdasági Középiskolába iratkozom majd, utána irány a Magyar Tanszék.

Flóra is eldöntötte már alsóban, hogy magyartanár lesz.

– Már elsőtől kezdve kedvenc tantárgyam a magyar. Akkor eldöntöttem, hogy magyartanár lesz. Én is sok verset írtam, három füzetet teleírtam. Novellával is próbálkoztam, meg az elemzés is nagyon érdekel. A világhálón is utánanézttem... Én is olyan tanár szeretnék lenni, mint a mi magyartanárnőnk, Ferencz Boglárka. Viszem majd a diákjaimat olvasási versenyre, szavalóversenyre, pályáza-

tonkon vennénk részt. Úgy szeretnék dolgozni, mint ő. A középiskola után én is a Magyar Tanszékre iratkozom majd. Addig sokat kell tanulni, hogy színikitűnő tanuló legyek, meg már a kisértségre is készülünk. Üzenem a Jó Pajtás olvasóinak, ha van lehetőségük, tanuljanak tovább, hogy elérjék céljaikat.

Anett a zene szerelmese. Ahol csak föllép, díjjal tér haza. Énekelt az ÁMV-n, első lett a Szólj, síp, szólj! vetélkedőn is, duettben arany oklevéllel jutalmazták, kórusban ezüsttel. Buzaván a Sulisztáron is első helyezett lett.

– Már tíz éve tagja vagyok a dr. Kiss Imre Körnek, s a népzene magával ragadott. Nem tudom, hogy mi leszek, de népzenevel fogok foglalkozni. Az alsófokú zeneiskola végzőse vagyok, zongorán játszom. Az iskola befejeztével Szabadkára iratkozom majd a zeneiskola népzenei szakára. Lehet, hogy zenetanár leszek...

Mátét a tervezés érdekli, de hát a gimnáziumban oly sok mindennel megismerkedik majd...

– Édesapám építészmérnök, tetszik, amit csinál, s lehet, hogy én is mérnök leszek. Gimnáziumba iratkozom majd, s a négy év alatt majd eldöntöm, mi leszek, ha nagy leszek.

Imrét, mint nagyon sok diákot, az informatika érdekli.

– Az érdeklődési köröm elég széles, de az informatika érdekel a legjobban. Kiskorom óta ez foglalkoztat. Bemutatkoztam az óbecsei középiskola, s megtudtuk, hogy nyílt egy új szak, aztán voltunk Adán, s ott is megnéztük a középiskolát...Valószínűleg az óbecsei középiskolában folytatom a tanulmányaimat, meg az a tervem, hogy egyetemre is iratkozom majd.

Végezetül álljon itt Zsanettnek, a leendő magyartanárnőnek a verse.

Koncz Erzsébet

Lengyel Zsanett

Még egy utolsót intek

2008 szeptemberében,
Amikor elsősként ebbe az osztályba beléptem,
Nem gondoltam, hogy ilyen gyorsan elmúlik,
Kezünk között az idő lassan elporlik
És soha nem tér már vissza.
Most, hogy itt vagyok,
Inkább a jövőbe tekintek,
Már fél lábbal az iskolából kilépek,
Néhány barátunk még egy utolsót intek,

Ők voltak a másik családom, de most továbblépek,
Lehet, soha nem nézünk már vissza.
Amikor majd a középiskolába belépek,
Biztosan rájövök majd, hogy mit kellett volna másképp tenni,
Azt a röpdogát jobban megírni,
Azzal talán többet elérni.
Én hagyom el őket, vagy ők hagynak el engemet?
Lesz még valaki, aki visszainteget?
Lesz-e még valaki, akinek eszébe jutok majd,
Vagy csak fakult képem marad meg emlékek?
Nincs itt más, csak némi őrlődés,
Ki mondja meg, bűn-e ez, és jár érte bűnhődés?
Olyanok voltunk, mint egy kis család,
És ez szívünkben soha nem fog változni már!

Mindenkiben ott lapul a tehetség

A tiszakálmánfalvi/budiszavai Ivo Andrić iskola magyar felsőseiben is

Újvidéktől alig húsz kilométerre található Tiszakálmánfalva, más néven Budiszava, mégis kevés vajdasági ismeri, és még kevesebb fordult meg a településen. Pedig igazán szép, szinte olyan, mint egy parkba épített falu, különösen a központja, ahol az egyetlen szerb Nobel-díjas íróról, Ivo Andrićról elnevezett iskola is található.

Egy felnőtt azt gondolná: öröm lehet ilyen helyen tanulni. És a diákok? Meglepő, de arról győzték meg bennünket, hogy egészen jól érzik magukat a suliban, szinte családias a hangulat, a tanárokkal is egészen jól kijönnek. Az sem baj, ha tanulni kell. Versenyekre is szívesen eljárnak, és az eredmények sem maradnak el.

Pápista Nikolett

Május derekán sikerült a magyarul tanuló felsősöket egy közös fényképezkedésre megszólítani – ezt láthatjátok a címlapon. Gondoljuk, nem készült még ilyen fotó róluk, és szép emlék marad valamennyiük számára. A jó hangulatban megörökített pillanat után szétszéledtek az ötödikes, hatodikos, hetedikos és nyolcadikos tanulók, csupán néhányukat tartottuk vissza egy kis beszélgetésre. Örökmozgó és fáradhatatlan magyartanáruk, **Répási Zsuzsanna** nélkül mindez nehezen ment volna.

A fiúk, lányok között egyenes tartásával tűnt ki a hetedikos **Pápista Nikolett**. Nem véletlenül, hisz hároméves kora óta táncol, 7 éves korától pedig intézményben is, Újvidéken. Táncos édesanyja mellett gyorsan megmutatkozott a tehetsége, volt kitől ellesni a rumba, a szamba, a tangó és a többi klasszikus tánc alapját, így az eredmények sem maradhattak el. A lányokból álló Fiesta csoporttal leggyakrabban learatják a babérokat, bárhol versenyezzenek. Nikolett életébe a néptánc is belefér, amit, mint később kiderítettünk, a legtöbb helybeli diák kedvvel csinál. Úgy tűnt, nemcsak a jó móka vonzza őket, hanem a kellemes hangulatú próbák, az utazások és a fellépés lehetősége. És akkor még nem is szoltunk a táborozásról!

Tamás Gabriella is számos területen csillogtatta meg tehetségét, de ha a nyárra terelődik a szó, elsőként a paksi Erzsébet-tábort említi. A

tiszakálmánfalvi néptáncosok ugyanis idén is ott lesznek, sőt kifejezetten várják a találkozást barátaikkal, hiszen a két település közötti gyümölcsöző kapcsolat révén a paksi társaik is jártak náluk, mint ahogyan ők is jártak az ottani táborban, így a nyári szünidőnek részévé vált a barátkozás a pak-

Tamás Gabriella

si társakkal. Gabriella úgy gondolja, hogy ebben a táborban rendkívül hasznosan telik az idő, sok tapasztalatot és barátot lehet szerezni. Az ott felcsipett tudást igencsak kamatoztatni tudja a színművészet területén, ami különösen vonzza. Még csak hatodikos, de az újjvidéki Diákszínpad tagja, ahol lázasan készülnek a június 4-ei, jubileumi

Forró Dániel

előadásra. Lapunk udvarnoki szavalóversenyén különdíjban részesült, és rajzai is megjelentek a Rügyfakadás illusztrációi között.

A hatodikos **Forró Dániel** elsős kora óta szaval, oszlopos tagja a néptánc csoportnak, kedveli a magyart, a rajzot is, mégsem rajong az iskoláért. Becsületére váljék, hogy bevallja. A Jó Pajtást sem olvassa túl lelkesen, de azért a viccek, a képek, a kortársokról szóló hírek lekötik a figyelmét.

Hogy egy kis közösségben is megvan minden, ami a nagyban, csak éppen kicsiben, bizonyítja a hetedikos **Rajslji Rebeka** példája, akivel beszélgetve kiderült, hogy egy modern hangzású

együttes is van az iskolában. **Bumeráng** néven szinte elmaradhatatlanul fellépnek a helybeli rendezvényeken, de azon túl is. Rebeka öt éve zongorázik, és az együttesben is ezt a hangszert szólaltatja meg, mellette **Kiss Ákos** dobol, **Kiss Gergely** gitározik, és **Kasza Nikolett** énekel. A

Rajslji Rebeka

művészi hajlamait eltitkolni sem tudó Rebeka műszaki oktatásban is jeleskedik, akárcsak a hatodikos **Barna Sára Dávid**, aki nemrég aratta újabb sikerét, negyedik helyezést ért el a Nišben megtartott országos műszaki versenyen, melyre **Spasić Hajnalka** tanárnő készítette fel. Kétnapos volt a verseny, elméleti, majd gyakorlati

Barna Sára Dávid

részből állt. A második napon a saját készítésű motorcsónakkal vetélkedett, és ezt a hajót mi is megcsodálhattuk a többi diákmunka között. Dávid az édesapjával szívesen barkácsol, de ez nem akadályozza meg abban, hogy akár a képzőművészet, a matematika, vagy a magyar nyelv területén is jeleskedjen. Mégis a kirándulásokat, a mozi- vagy a színházlátogatást, a közös élményeket teszi első helyre, ha az iskoláról van szó.

Talán épp ez az, amitől jó iskolába járni, s amiért a tiszakálmánfalviak szeretik iskolájukat.

Nagy Magdolna
Fotó: Ótos András

Az országok színes jelvénye: a címer

A címer minden országnak egyik legfontosabb állami jelképe. A címereket vizsgáló tudomány nemzetközi elnevezése *heraldika*, vagyis címertan. A szó eredete az előkelő főurak környezetében segédkező heroldokra vezethető vissza, akik díszes öltözködésükön uruk színeit viselték. A heroldok küldöncként vettek részt a középkori csatákban, az ő feladatuk volt a harcban elesettek azonosítása a címerek alapján. Emellett lovagi tornák rendezőiként működtek, így e munkájukhoz is nélkülözhetetlen volt a címerek alapos ismerete.

Magyarország címere

A címer színes jelvényként határozható meg, legfőbb hordozója a pajzs, sok heraldikus szerint pajzs nélkül nincs is címer. A címerek örökölhetők. A magyar „címer” szó valószínűleg Franciaországból származik (*cimier*), ahol sisakdísz jelentett. Nyelvünkbe a 13. században kerülhetett át. Sokan az ókori görögökre (vázafestészet) vagy a rómaiak hadijelvényeire vezetik vissza a címerek elődeit, mások szerint a muzulmánoktól vették át a kereszties lovagok a 13. században. Amikor a középkorban elterjedt a nehézfegyverzet, megjelentek az arcot eltakaró sisakok, ezért a lovagokat valami módon azonosíthatóvá kellett tenni a harcmezőn. Erre a célra a pajzs volt a legmegfelelőbb, amelynek nagy felületére jól látható ábrákat lehetett felvinni. Mivel a pajzs nem volt minden oldalról látható, a címerek megjelentek a zászlókon, sisakokon, nyeregtakarókon is.

Kezetben csak a királyoknak és a nagyon előkelő nemeseknek volt címerük, de később mások is megjelentek a címerviselők sorában. A címerek használata lassan túlterjedt a harcok világán, és ennek köszönhetően a 16. században nem tűnt el a lovagvilággal együtt, hanem a polgári világban élt tovább.

Magyarország címereben a kettős kereszt (*crux gemina*) a keresztény hagyomány szerint Szent István király apostoli királyságának a jele. Azért, mert Szent István, ugyanúgy, mint az apostolok, előzmények nélkül és az Apostoli Szentsekkel együttműködve teremtette meg Magyarországot egyházszervezetét. A történelem során többször változott a címer, a jelenleg érvényben levőt 1990. július 3-án fogadták el. A magyar Országgyűlés 2014. december 16-ai ülésén március 16-át a magyar zászló és címer napjává nyilvánította.

Szerbia címere

Szerbia címere (szerbül *grb*) 2004. augusztus 17-én fogadta el a szerbiai parlament. A címer pajzsán egy ezüstsínű, kétfejű sas tárja ki szárnyait, és mindkét fejével kifelé néz. A pajzs vörös színű. A sas két nyakán a tollak négy-négy sorban vannak elhelyezve, és mindegyik sorban hét toll alkotnak a tollak (hét, kilenc, hét, hét toll a sorokban). A sas kitárt szárnyai a fejjel és a farokkal együtt keresztet formáznak...

Vajdaság címere három részből tevődik össze. Két mező függőleges, egy pedig vízszintes. A bal felső részen Bácska, a jobb felső részen Bánát, alul pedig Szerémség címere található. Az elrendezés a területek földrajzi elhelyezkedését követi. A címet hivatalosan 2002 óta használják.

Vajdaság címere

Bácska

A bal oldali függőleges mezőben Bácska címere van: királykék mezőben Pál apostol áll meztláb, zöld fűvön, barna palástban, feje körül aranyglóriával, jobb kezében lefelé fordítva aranykardot és keresztvasú fehér kardot, bal kezében pedig fekete kötésű könyvet (az Őszövétséget) tart. Az apostol azt jelképezi, hogy a török uralom megdöntése után a kereszténység visszatért a szülőföldjére. A motívumot az 1699-es karlócai béke óta használták Bács-Bodrog vármegye címereben. (A magyarországi Bács-Kiskun megye címereben is feltűnik mint Bácska jelképe.)

Bánát

A jobb oldali függőleges mezőben Bánát címere van: vörös mezőben jobb felé forduló, jobb mancsában szablyát tartó arany színű oroszlán ágaskodik, és a törökök állandó fenyegetésével szembeni hősiességét jelképezi. A motívum 1779-től fogva volt Temes vármegye hivatalos jelvénye. A Bánát ma három államhoz tartozik: a nagyobbik része (18.945 km²), a Kelet-Bánát, Románia területéhez tartozik, a kisebbik része (9307 km²), Nyugat-Bánát, a szerbiai Vajdaság területéhez, illetve egy csekély része (217 km²) Magyarországhoz, ez Csongrád megye déli része.

Szerémség

A vízszintes mezőben Szerémség címere van: királykék mezőben három ezüst színű hullámvonal (a Bosut, a Száva és a Duna folyó), a második vonal alatt zöld fűvön arany nyaklancos szarvas pihen, mögötte ciprusfa áll. Szerém vármegye 1748-as címereben az arany nyakörves szarvas azt szimbolizálja, hogy a megye népe minden pillanatban kész volt saját védelmére kelni, a ciprus pedig az örökkévalóság szimbóluma. Horvátország Vukovár-Szerém megyéjének címereben ugyanez a motívum tűnik fel.

Huszonegyedszer zengett a citera Szenttamáson

Csókáról, Temerinből, Muzslyáról és Torontálváserhelyről is érkeztek résztvevők a szenttamási Aranyciterára. A kis citerások tartományi vetélkedőjét 21. alkalommal szervezte meg a Gion Nándor Kulturális Központ.

A rendezvényt a Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola előcsarnokában **Németh Dezső** nyitotta meg. Az esemény főszervezője köszöntőjében elmondta, a népszerű asztali hangszeren már generációk nevelkedtek fel. Az Aranycitera bírálóbizottságának tagjai idén **Borsi Ferenc** népzeneoktató, **Szabó Gabriella**, az Újvidéki Rádió műsorszerkesztője és **Brasnyó Antal** népzeneész voltak, akik elismerően szóltak a teljesítményről. A hat műsorszám után a kiemelkedő színvonal miatt a zsűri csak arany és ezüst minősítésű díjakat ítelt oda.

A XXI. Aranyciterán az alsós szólisták kategóriában arany minősítést kapott **Szalma Árpád** (Petőfi Sándor MME, Muzslya), az alsós kiségyüttesek kategóriájában a **Kisbanda citeraegyüttes** (Petőfi Sándor MME, Muzslya), továbbá a felsős kiségyüttesek kategóriájában a **Barna gesztenye citeracsoport** (Móra Ferenc MME, Csóka). Ezüst minősítést kapott az alsós kiségyüttesek kategóriájában a **Trio Citaris citeracsoport** (József Attila ME, Torontálvá-sárhely) és a **Jégvirág citerazenekar** (Móra Ferenc MME, Csóka), a felsős kiségyüttesek kategóriájában pedig a **Búzavirág citeraegyüttes** (Szirmay Károly MME, Temerin).

P. L.

Képzeltbeli lény kupakokból

Egy hete Horvát Leontina tanít minket. A rajzóra különbözött az eddigiektől. Amíg nem jött Leontina, csak rajzfelszereléssel dolgoztunk, de most kupakokkal, gombokkal. Nagyon jó és kedves tanító néni.

Kujundzsity Tifani

Leontina tanít már egy hete osztályunkban. A rajzóra különbözött az eddigiektől. Azért, mert a múlt órán nem rajzoltunk, hanem kupakokból és gombokból képzeltbeli lényt csináltunk.

Szabó Alex

Egy kis tanító néni tanít minket. Úgy hívják, hogy Leontina. A legutóbbi rajzon mesebeli lényt kellett alkotnunk. A csapattal egy ötfejű kígyót készítettünk gombokból és kupakokból.

Kávai Renáta

Osztályunkban már egy hete Leontina tanít. A rajzóra, de a tornaóra is különbözött a többitől. A rajzóra furcsa volt, mert kupakokból és gombokból csináltunk egy póklábú, nyúlfulű, lófarkú földgömböt. Nagyon tetszett ez a hét.

Kuti Lili, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Bronzérem Japánból

Egy Japánban meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton **Szobonya Dávid**, a szabadkai EmArt Képzőművészeti Műhely növendéke igen sikeresen szerepelt. Munkája bronz minősítésben részesült. Az oklevélre rányomtatták a díjazott alkotását, mely a katalógusban is megjelent. Az oklevél mellé értékes rajzfelszerelést is kapott. Egyébként erre a versenyre a világ 77 országából összesen 26 288 alkotás érkezett.

Csak szemetelünk, szemetelünk...

Mostanság gyakran tapasztalom, hogy a gyerekek egyre többet szemetelnek.

Szerintem ennek egyik oka, hogy az ember akkor szemetel, ha van mit szétdobálni. A műanyag szatyrok mostanság elég divatosak, és a gyerekek nagy élvezettel dobálják szét őket. De persze olyat is látni, hogy valaki egy papírzacskót rak fel a fára. Nos, szerintem ez helytelen dolog, mivel nincs olyan messze a szemetes, el lehetne dobni. A másik ok, hogy a szülő sem nagyon szól rá a gyerekekre, ha az elrúg egy kólásflakont, inkább örül, hogy milyen „jópofa” a gyerek. Ehhez képest viszont az iskolában elég nagy hangsúlyt fektetnek a környezettudatos életmód fenntartására. A lázadó kamasz azonban kint az iskolán kívül azért is szemetel, mert ettől úgy érzi, megszegte egy szabályt, és elégedett magával.

Tudom, hogy ezt a nagyméretű szemetelést nem lehet megállítani, de bírom abban, hogy mindig lesz valaki, aki inkább elsétál a kukáig, mint hogy a földre dobálna a szemetet.

Hévízi Regina, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Természetiskolában voltam

A természetiskola április 6-án kezdődött. Az iskola előtt gyülekeztünk, és elindult a busz.

Sokat utaztunk már, amikor egyszer megláttuk Goč tábláját. Megérettünk, és kicsomagoltunk. Szerencsére az osztálytársaimmal kerültem egy szobába. Minden reggelt tornával kezdtünk. Az ételek nagyon finomak voltak. Sokat játszottunk a játszótéren. Sok túrán vettünk részt. A rekreátorunk egyszer megígérte, hogy a törpék házát is meglátogatjuk majd. De csak akkor mehetünk oda le, ha bátrak vagyunk! Túrelmetlenül vártuk, mikor megyünk. Az utolsó este indultunk útra. Ki kellett találni, milyen jelszó nyitja az ajtajukat. Én ezeket a szavakat mondtam: család, szeretet, törpök. Amikor a rekreátorunk elővette a kulcsokat, az első kulcs nem ment bele a zárba. A második se. A harmadik belement, de nem bírta Zlatko elfordítani. Indultunk vissza, mert kiderült, rossz kulcsosmót hoztunk magunkkal, és a fáklyák is majdnem kialudtak már. Ekkor hangokat hallottunk. Szóltak hozzánk a törpék! Beszéltünk velük, majd siettünk le a hegyről, mivel hagytak nekünk ajándékot előző éjjel. Osztálytársunk, Zoé találta meg a zsákot, tele finom kaláccsal! Ezt megünnepeltük egy nagy tánccal. Ezt az ünnepséget szüleink láthatták a televízióban.

Nagyon jól éreztem magam Goçon! Visszamennék!

Győri Zsanett, 3. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

„A fuldokló az utolsó szalmaszálba is kapaszkodik”

Amit most leírok, ez az eset éppen velem történt meg.

Elérkezett az év vége az iskolában. A tanárok elkezdtek lezárni a jegyeket. Ha jól emlékszem, szerdai nap volt. Első óra történelem. A tanáró majdnem engem hagyott utoljára, akinek megadja a végleges osztályzatot.

– Hát veled mi legyen? – kérdezte a tanáró.

– Nem tudom – válaszoltam.

Nagyon szeretne volna nekem megadni az ötöst félévre, de nem jött össze. Rengeteg pozitív osztályzat kellett volna hozzá. Hiába számolgattuk, szorozgattuk, nem sikerült. Annyit mondott a tanáró, hogy a második félévben tanuljak egy kicsit többet, és meglehet majd az ötös év végére. Megfogadtam a tanácsát, és már két ötössel is indítottam a második félévet. Nem szeretném lerontani a mostani átlagomat.

Megpróbálok igyekezni, minél jobban teljesíteni, és kitűnő tanuló lenni a hetedik osztály végére.

Árpási Petra, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Álmomban történt

Egyik este nagyon furcsát álmodtam.

Az volt benne, hogy egy tó partján ültem, miközben tehenek hullottak az égből. A távolban egy messzi ponton valami fényeset láttam. Elindultam megnézni. Mikor odaértem, nem láttam mást, csak egy fűszálat, ami aranyból volt. Felvettem, és továbbmentem. Útközben átúsztam egy óceánt, és átsétáltam egy erdő. Az erdő szélén volt egy barlang. Én abba bementem. Elővettem az arany fűszálat, hogy világítsam, mert nagyon sötét volt. A barlangban egy szörny lakott, egy botra felszúrt emberfejeket szorongatott nyálóka helyett. Egyik szikla mögé bújtam, hogy ne vegyen észre. A szikláról kiderült, hogy csak én látom, és a szörny nem. Így észrevett, és bekapott.

Ekkor felébredtem, és jól nevettem.

Balla Szabolcs, 6. osztály, Ivo Andrić iskola, Budiszava

Apám

Bemutatom édesapámat, az ezermestert, aki mindenhez ért, mindent megjavít, sokat olvas, és mindig valami újat tanul.

Az én édesapámat Erős Zoltánnak hívják. Középtermetű, zöldesbarna szemű, barna hajú, vékony ember. Régen rövid haja volt, most növeszti egy kicsit hosszabbra. Bajuszt is növesztett, de a családnak nem tetszett, így szilveszterkor leborotvált, nagy meglepetésünkre. Apám vidám, de ha kell, akkor komoly és következetes. Szeret velem tréfálkozni, mindig kitalál valamit, érdekes dolgot, amivel megviccel. Jókat szoktunk mulatni a tréfáin. Ezermester, de igazi végzettsége villanyszerelő. Ért az asztalossághoz, fém-megmunkáláshoz, kertészkedéshez, dísztavakhoz és autókhoz. Újabban állattartással is próbálkozik. Kacsákat, libákat nevel. Nagyon szerettem volna fakardot és bárdot, ezt mondtam neki. Egy nap behívott a műhelybe, és elővette a kardot és a bárdot, amit nekem készített. Elállt a szavam a meglepetéstől és a boldogságtól, olyan szép lett. Készít kerti asztalt, padot farönkökből, de csempéz és falaz is, ha kell. Ért az autókhoz, és megjavítja a kerékpáromat, amikor elromlik vagy kilyukad a kereke. Semmi sem esik nehezére, mindent odaadással csinál. Dolgozott kinn a földeken, javította a nagy, több száz méter hosszú öntözőgépeket. Szereti az autó- és motorversenyt, a vízilabdát és a focit. Fiatalon részt vett motorversenyeken.

Nagyon szeretem édesapámat, és felnőtként én is olyan ember és olyan ezermester szeretnék lenni, mint amilyen ő.

Erős Olivér, 5. osztály, Kizúr István iskola, Szabadka

Legkedvesebb állatom

Én a kutyusom szeretném bemutatni. Úgy hívják, hogy Hoki.

Fehér színű, közep nagyságú. A feje gömbölyű, a füle pedig barnás. A bajsa hosszú. A farka vékony és fehér. Pici, világosabb foltok borítják a testét. Nagyon okos és hűséges. Szeret játszani. Mindig ugrál, vidám, eleven jószág. Nincs kedvenc étele, mert mindent megeszik. Ismertetőjegye a sötét füle. Házórzó, és kedveli a gazdáját. Apa készített neki egy házat, és abban alszik. Örül, ha elviszem a sétálni. Fáradszátlan, nagyon sokat tud futkározni. Szeretem, mert felvidít, ha rossz kedvem van. Mindennap a kapunál várja, hogy hazaérjek az iskolából.

Ördög Tímea, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Az én királyfim

Ebben a fogalmazásban leírom, hogy hogyan képzelem el a királyfim.

Külsőleg izmos, erős, sportos, magas, rövid hajú legyen, kék szemű, mint a tenger. Szeresse a klasszikus zenét, állatbarát legyen, és szeressen futni, mert én is szeretek. Mindenkihez legyen egy-két jó szava, barátságos legyen az emberekkel. Nagyon fontos, hogy tudjon főzni, mosni, takarítani, és a ruháját ne dobálja szét. Mindig figyelmes legyen velem, és készítsen apró ajándékokat, mert szeretem a meglepetéseket. Legyen jószívű, önzetlen, őszinte, tisztességes és hűséges.

Igy képzelem el álmaim királyfiját.

Jovanović Nina, 4. osztály, Csokonai Vitéz Mihály iskola, Felsőhegy

Szülőhelyem – Ivor Omerović, 1. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Kedves Pajtások!

Aki rendszeresen olvassa lapunkat, igazán sok környezetvédelmi témában fogant hírt olvashat. Mivel életbevágóan fontos a téma, örülünk, ha titeket is foglalkoztat. Ráadásul ti is kritikusan álltok hozzá mind-azokhoz, akik nem figyelnek oda a tisztaságra, épp ezért csak dicséretet illet benneteket.

Igyekeztünk változatosan hozzájárulni az e heti válogatáshoz is, és arra kellett rádobnunk, hogy eredetiségetek, mesélőkedvetek és fantáziátok kifogyhatatlan (pl. Nina vagy Roland fogalmazása). Így legyen a továbbiakban is!

Nagy Magdolna

Találkozásom a kis herceggel

Egyszer egy ismeretlen városba utaztunk. A parkban leheveredtünk a friss, harmatos fűben, mert elfáradtunk. Kis idő múlva átfordultam a másik felemre, mert szerettem volna valamit kérdezni anyától. Furcsa módon nem anya volt, akit láttam, hanem a kis herceg.

Úgy meglepődtem! Méghozzá két dolgon. Azon, hogy itt van a kis herceg. A másik pedig az volt, hogy eltűntek a szüleim. Kicsit szomorú lettem, mert azt hittem, hogy itt hagytak a számomra ismeretlen városban. No, nem baj, mert legalább tudtam valakivel beszélgetni. Így kezdtem a társalgást:

- Képzeld, olvastam azt a könyvet, amit rólad írtak!
- Nahát! Rólam könyv készült? - kérdezte.
- Hát persze! Jó hosszú, szép könyv - feleltem.
- Az jó! - örvendezett.
- Te tényleg a B-617-es bolygóról jöttél? - kérdeztem.
- Igen! - felelte. - Van három vulkánom, egy majomkenyérfa, egy rózsám és egy retkem.

- Azt tudom, olvastam a könyvben - mondtam.
- Mégis ki írta a rólam szóló könyvet? - kíváncsiskodott.
- Antoine de Saint-Exupéry írta.
- Az meg kicsoda?
- Egy francia író volt, de már régen meghalt - mondtam.
- Sajnálom, biztosan jó ember lehetett.
- Igen! Az volt. Jó ember volt.

Addig beszélgettünk, amíg este kilenc óra nem lett. Észre sem vettük, annyira belemerültünk a társalgásba.

- Kis herceg, te nagyon szerény, okos és kedves vagy. Tudtad?
- Köszönöm! Nem tudtam - felelte.

A történetemnek talán vége is lenne, de előtte megígértünk egymásnak valamit. Azt ígértük meg egymásnak, hogy még egyszer elolvasom a könyvét.

Ha én is írni fogok egy könyvet, akkor ő is elolvassa majd.

- Addig is szia! - kiáltott újdonsült barátom.

Aranyszínű sálja és haja lengett a szélben. Remélem, még egyszer találkozok a legjobb barátommal.

Latyák Dávid, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Ha kinézek az ablakon - Milinszki Barbara, 2. osztály, Ivo Andrić iskola, Tiszakálmánfalva/Budiszava

Versenyen voltam

Szerdán, csütörtökön és pénteken a Zrínyi Ilona matematikaverseny döntőjén voltam.

Ezt a versenyt Magyarországon, Kecskeméten tartották. Kollégiumban voltunk elszállásolva. Egy szobában négyen voltunk. A feladatlapot csütörtökön írtuk meg, rögtön utána korosztályonként összeültünk, és elkezdtük tanár segítségével megoldani. Nyolcvanhat pontom lett a százhuszonötből. A díjkiosztó pénteken volt, ahol minden korosztályból díjazták az első húszat, ez nagyon sokáig elhúzódott. Mindenki kapott fagyikupont, amit az egyik közeli cukrászdában beválhattunk két gombóc fagyira. Voltak választható szabadidőprogramok. Mi (vajdasági csoport) elmentünk a kecskeméti arborétumba és planetáriumba. Az arborétumban volt egy vezető, aki körbevezetett minket, minden növényről mesélt, ami ott található. A planetáriumban bolygókat és csillagokat vetítettek. Csak eredményhirdetés után indultunk haza.

Remélem, többször is eljutok ide.

Sinkovics Alex, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Már néha gondolok a szerelemre

Néha gondolok a szerelemre,
Arra a kedves személyre.
Mindennap az iskolában találkozom veled,
Ha veled vagyok, jó a kedvem.
Sportolni is együtt járunk,
És kézenfogva sétálunk.

Odri Lúcia, 6. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Most hazudok

Mindig törekszem igazat mondani magamról, de most hazudni fogok.

Először is: a nevem Fehér Ibolya. Kiskunházán élek, ami Nagykunháza környékén helyezkedik el. A házunk a Titanic négyeszerese, és almafekete színű. Ez a szín hasonlít a földieperfehérre. Ezerkilencszázkilencven éves vagyok, és első osztályba járok a Katicabogár alsóiskolában. Szabadidőmben meghalok, és pár óra múltán feleledek. Kedvenc ételöm a szárított, meleg kavics, de mellé iszok havas esőt is, ez nagyon finom. Kedvenc sportolóm Milorad Mažić, egy egyszerű ember, kilencven perccel atlétázik a focipályán egy síppal a kezében, és minden percben megfújja. Tartunk háziállatokat is, három oroszlánt, két elefántot, százhusz bogarat és más állatokat is. A Névtelen boltban dolgozok, ahol embereket gyártunk.

Így néz ki az én mindennapi életem.

Simon Roland, 6. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Vicces dolog történt

Van egy kis góré az udvarunkban.

Violával klubhelyiségként használjuk. Sokat szerelünk, dolgozunk azon, hogy egyszer ott alhassunk. Régen elég rozoga volt. Egyszer be akartunk menni, és annyira erősen húztuk meg az ajtót, hogy kirántottuk a helyéből. De ez nem volt olyan nagy baj, kijött volna magától is.

Pakoltunk, szereltünk. Viola észrevett egy ablakszerűséget. Szerettünk volna rá valami függönyt. A fent található rongyokból kiválasztottuk az legszebbet. Nyakamba vettem Violát, ő pedig próbálta felakasztani a két szögbe, amit a „falba” vertünk. Miközben közelebb léptem, mintha megremegett volna a föld, de csak a padló volt (már ha padlónak nevezhető a góré alja). Ekkor történt a csoda... az alattunk lévő lécc eltört. Én mintha átlógtam volna a másik helyiségbe, és Viola még mindig a nyakamban volt. Aztán leszállt, és jót nevtünk.

Vicces és fájdalmas emlék ez nekem, de örülök, hogy nem lett belőle nagyobb baj.

Nyúl Kata, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Ha kinézek az ablakon

A tavasz a kedvenc évszakom, ezért sokszor kinézek az ablakon. Meglátom a körtefát, melyen száz rügy pompáz. Van egy hinta a fán, majd utána a kutyaház. A kutyaház sokszor látom, mert ott szaladgál az udvaron. Ha kimegyek az udvarra, a virágok pompázása, illata kering az udvaron. Látom még a kis cseresznyefát, melynek virága a legkápázatosabb. A tavasz színei megnyugtatóak. Szeretném, ha mindig tavasz lenne, mert még sokszor szeretném látni ezt a gyönyörűséget.

Juhász Réka, 4. osztály, Emlékkiskola, Zenta

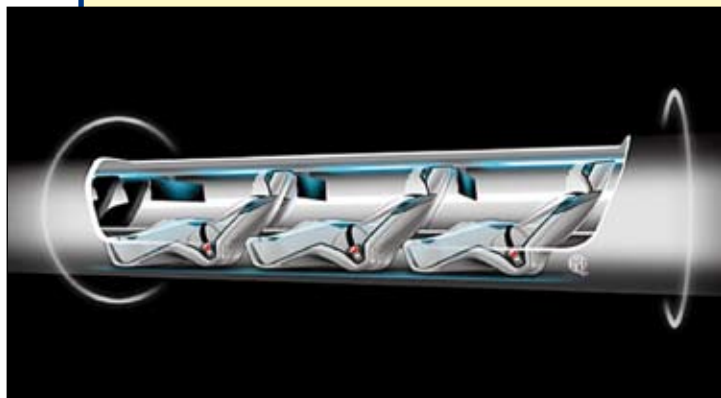

SEBESSÉG

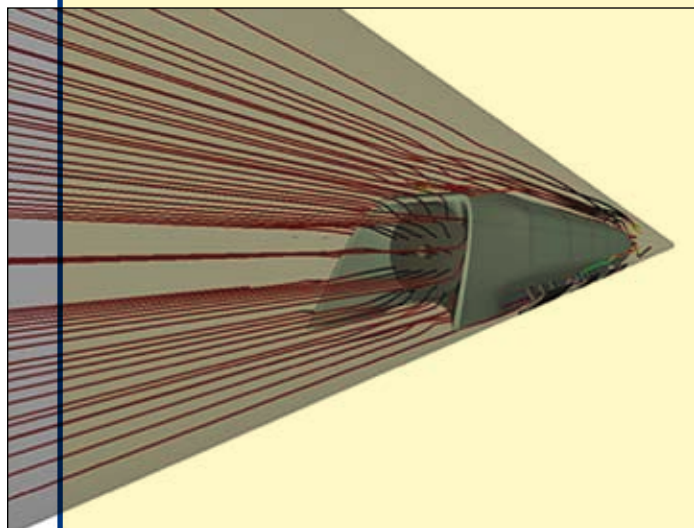
Hipergyors a csővonalat

Hangsebességgel száguldó csővonalat tesztel egy cég az Egyesült Államokban, most tartották meg az első nyilvános próbát, és azt mondják: ha minden jól megy, 5 éven belül elindulhat az első, 1000 kilométer per órás sebességgel száguldó vonat. A hatalmas sebességet úgy akarják elérni, hogy a jármű egy csőben közlekedne, amelyből kiszívják a levegőt. És nem kerekeken gurulna, hanem lebegne a pályán... Egyelőre Hyperloopnak hívják, és megépítése rengeteg pénzbe kerülne.

Működési elve leginkább a kórházakban és könyvtárakban napjainkban is használt csőpostához hasonló – derül ki a tervekből. Az óriási, áramvonalas kapszulákra emlékeztető jövővasút nem síneken közlekedne, hanem csövek belsejében, légpárnákon siklana, a működéséhez szükséges energiát pedig a csövekre helyezett napelemekből nyerné. A kabinok meghajtásának elve a már létező mágnesvasutakéhoz hasonlít, de annak továbbfejlesztett változata, amelynél a gyorsabb sebességet a rendszer zárt csőbe költöztetésével éri el. Az előzetes kalkulációk alapján a rendszer képes lenne nappal annyi energiát akkumulátorokba gyűjteni, hogy a Hyperloop kabinjai esti sötétben vagy felhős időben is közlekedhessenek. A közlekedés megreformálására szánt jármű akár 1220 kilométeres óránkénti sebességet is elérhet majd kiötlője szerint. A kabinokban ülő utasok az induláskor leginkább a repülő felszállásához hasonló gyorsulást éreznének, de a Hyperlopon való utazás nem lenne olyan érzés, mint egy durva hullámvasút.

Nem lesz túl kényelmes...

...annál gyorsabb lesz: óránként 1200 kilométert is megtesz, lebeg majd a csőben

ÉRDEKESSÉG

Napenergiára működő kisvonat Budapest mellett

Magyarország legrégebbi erdei vasútjainak egyike a Királyréti Erdei Vasút, mely Budapesttől északra, a szlovák határ közelében található. Vidékeinken kevés ugyan a kisvasút, de hegyvidéken gyakori látvány, legtöbbször a kitermelt fa vagy bányászati termék szállítására szolgált. Ha a bányát becsukták, akkor a turisták vették/veszik birtokukba ezeket a szimpatikus járműveket. Néhány évvel ezelőtt 120. születésnapját ünnepelte a királyréti kisvasút, és ebből az alkalomból a hagyományos járművei mellé az erdészet egy olyan motorkocsit is forgalomba állított, amely csupán a Nap energiájával teszi meg a 260 méteres magasságig felkúszó, 22 kilométeres távot. A jármű meghajtását a tetejére helyezett napelemek biztosítják, valamint az az energia, amit a végállomáson való kétórás várakozás alatt az akkumulátoraiban gyűjt össze. A környezetbarát kisvonat – hagyományos társaihoz hasonlóan – 25 km/órás sebességgel halad a kanyargós erdei síneken, bár ennél jelentősebb sebességre is képes lenne.

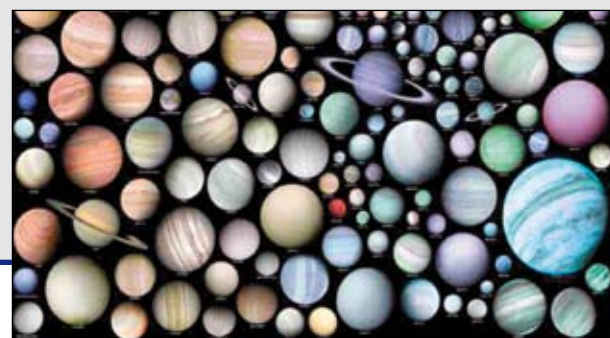
CSILLAGÁSZAT

Kilenc olyan bolygót fedeztek fel, mely élhető lehet

1284 új exobolygót azonosított a Kepler űrteleszkóp – jelentette be a NASA, s ez már önmagában óriási hír, hiszen ezzel egy csapásra megduplázták az eddig ismert olyan bolygók számát, amelyek a Naprendszeren kívül, idegen csillagok körül keringenek. Aztán kiderült, hogy a tömeges bolygófelderítés oka, hogy a NASA obszervatóriuma új kutatási módszerre tért át.

A Kepler az elmúlt hét évben hiába fedezett fel egy új bolygónak tűnő égitestet, rendkívül időigényes és drága volt, mire kiderítették, hogy exobolygóról van-e szó vagy valami másról. Például egy kis tömegű csillag árnyéka vagy egy kettős csillagrendszer is becsaphatta az űrteleszkópot. Az eddigi adatokat felhasználva most már statisztikai alapon tudnak bizonyosságot nyerni a tudósok, hogy mit lát a teleszkóp, egy szoftver segítségével ez percek alatt kideríthető.

Így fedeztek fel például 100 olyan exobolygót is, ami a Földhöz hasonló méretekkel rendelkezik, ebből 9 élhetőnek tűnik. Ez azt jelenti, hogy legfeljebb kétszer akkora, mint a mi bolygónk, és pont ideális távolságra vannak a csillagtól, amely körül keringenek, hogy folyékony vizet lehessen találni rajtuk. (hvg.hu)

Emberi fejfel nehéz elképzelni, hogy egy állat számára, amely egykor rendelkezett a látás képességével, előnyös lehet annak elvesztése. Pedig a vakond esetében éppen ez a helyzet: számára a szem szinte csak nyűg, hiszen minduntalan belemegy a homok. Mindazonáltal a vakond nem teljesen vak. Gombostűfejnyi látószervei felépítésük tekintetében tökéletesek, de szerepük csak a világosság és a sötétség megkülönböztetésére korlátozódik.

Vakondalagutak

Egy állat akkor tekinthető igazán föld alatt élőnek, ha semmilyen életműködéséhez nincs szüksége arra, hogy a felszínre jöjjön. A vakond tökéletesen megfelel ennek a feltételnek. Gyakorlatilag egész életét a járataiban tölti: odalent eszik, alszik, párosodik, s ott neveli fel az utódait. Teste ennek megfelelően alakult: hengeres és tömzsi, mentes mindenféle kiálló „alkatrésztől”, amely gátolná haladását az alagútban. Legfontosabb és legjellegzetesebb testrésze a széles ásóvá módosult mellső láb, amely hatalmas, erős karmokban végződik. Ásás közben a teste hossz tengelye körül forogva halad előre, mint egy eleven fúrógép, a földet hátsó lábaival hányva maga mögé. Bársonyos, fekete bundája igen sűrű, tömött, könnyűszerrel lepergeti magáról a port, homokot.

Az élő fúrógép

Miért költözik egy rovarevő állat a föld alá? A válasz kézenfekvő: követi a rovarokat. Számtalan lárvá fejlődik ugyanis a felszín alatt, nem beszélve a gilisztákról és egyéb talajlakó élőlényekről.

A vakond étvágya, mint a rovarevőké általában, feneketlen: naponta saját testtömegének megfelelő mennyiségű ízeltlábút, férget fogyaszt el, így az ember szempontjából igen hasznosnak mondható. Föld alatti raktáraiban olykor rengeteg gilisztát halmoz fel: ezeket harapással moz-

gásképtelenné teszi, de nem pusztítja el, hogy frissen maradjanak. Télire sem szünteti be a táplálkozást, az időjárás viszontagságai hidegen hagyják – csupán mélyebbre húzódik a talajban, a fagyhatár alá. Nem érdekli a nappalok és éjszakák változása sem: aktivitását egyedül az éhség határozza meg.

A fokozott anyagcsere következtében járataiban rengeteg gáz (szén-dioxid) termelődik, ezért azokat megfelelő szellőzéssel kell ellátni. A kitermelt, felesleges földet az állat a felszínre löki; így keletkeznek a jól ismert vakondtúrások. Ezek elhelyezkedése alapján következtetni lehet a felszín alatt húzódo hálózat nagyságára, útvonalainak irányára. A tojás alakú, növényi anyagokkal bélelt lakóüreg nagyjából a labirintus középpontjában helyezkedik el, az éléskamrák száma akár tíz is lehet. A nőstény ezenkívül külön gyerekszobát is épít, ahol kölykeit világra hozza.

Tudod-e?

A vakond rendkívül magányos. A párzás és ivadékgondozás időszakát leszámítva nem keresi a társaságot: egyedül éldegél kazamatáiban, és sem társaival, sem egyéb élőlényekkel nem köt barátságot.

Növények a háztetőn?

Néha valóban lehet látni a tető cserepei közül előbújó zöld növényeket. Máskor a ház falának repedéseiből vagy a betonjárda szélén levő kis nyílásból kukucsáknak elő a friss levelek. Vannak olyan növények, amelyeknek a magja rendkívül apró és könnyű, a szél könnyedén sodorja őket, néha egészen magasra a levegőben. Ha aztán kikötnek valahol, és ott egy picinyke földet is találnak, az eső segítségével kicsíráznak, kihajtanak, és apró gyökereikkel jól megkapaszkodnak szokatlan helyükön. Néha még virágokat is hoznak. Legelterjedtebb a kövirózsza.

GYÓGYNÖVÉNYEINK

A fekete bodza

Valaha felhasználták e növény minden részét a gyökerétől a kérgén át a leveléig. E hasznosítások többségét mára elfeledtük, ma leginkább csak táplálkozási és gyógyászati szerepe ismert. A népi gyógyászatban a bodza volt „a szegény ember patikája”: ennek főzetével kezelték a székrekedést, a szemgyulladást, a tébcét, de használták vértisztítónak, fájdalomcsillapítónak, hánytatónak, vizelethajtónak, köptetőnek, hámosítónak is. Ma leginkább a tüdő erősítésére javasolják, sokan májusban virágait cukorral, citrommal és vízzel erjesztve üdítőt készítenek belőle. A frissen szedett virágokat palacsintatésztába mártva kisütik, bogyói pedig szedéssel vagy almával vegyítve lekvár főzésére is alkalmasak.

Virágait megszárázhatjuk, ami meghűléses betegségek gyógyítására használható, mivel kiváló lázcsillapító, izzasztó és köhögéscsillapító. Azért óvatosnak kell lenni, a zöld részeket, így a virág kocsányát is el kell távolítani, mert mérgezőek.

Fekete magba borult virágai festésre is alkalmasak, ágazatát pedig szerszámnyél vagy hangszer készítésére is felhasználják.

Versenyfutás

Két csigabiga aludt a mocsár széliben a lapulevél alatt. Nagyon szeretném megmondani, hogy melyiket minek hívták, de bíz én nem tudom magam se, mert sose voltam velük barátságban. Hanem a bíbicől azt hallottam, hogy az egyiknek Csigá volt a neve, a másiknak meg Biga. Ezt a bíbic legjobban tudhatja, mert ő böjti napon csigabiga-rántottat eszik. Már olyanformán, hogy kirántja a csigabigát a házából.

Azt is nagyon szeretném elmesélni, hogy a Csigá szarva nagyobb-e, mint a Bigáé, vagy a Bigáé kisebb-e, mint a Csigáé, de ezzel már igazán nem szolgálhatok. Úgy behúzódtak a házukba, hogy még a szarvuk hegye se látszik ki. De még a házajtót is behúzták maguk után, hogy hűvösebb legyen odabent, s ez a legokosabb, amit ilyen nagy melegben tehetnek, így legalább azt se hallják, hogy a szunyog-prímás a hegedűjét hangolja a nádlevélen:

*Zini, zini, zene, zene,
csak legszebb a szunyogzene!*

Bezzeg meghallják, mikor a nádveréb elcseregi magát a fejük fölött:

– Csiri, csere, Gyuri, gyere! Merre gyere? Erre gyere!

Biga hirtelen fölébred, kipattantja az ajtót, s megkocogtatja a szarvacskájával a Csigá pajtás ajtaját.

– Kelj föl, te álomszuszek, mert a hasadra süt a nap!

Én ugyan nemigen értek a csigabigák nyelvén, de bizonyosan ez lehetett az értelme a kopogtatásnak, mert Csigá pajtás egyszerre odább gungorodott házastul, így már nem a hasára süt a nap, hanem a hátára.

„Hadd aludjon szegényke!” – gondolta Biga, és nem keltegette tovább. Majd fölébred, ha egyéb dolga nem lesz. Jobb nem bántani, mert olyan természete van a csigának, hogy durcás és kötözködő, ha nem alussza ki magát. Inkább sértelt egyet a sáslevelek árnyékában, mert nem árt egy kis séta a csigabiganak se.

Mire Biga visszaérkezett, Csigá is kinyitotta akkorra a szemét. (Könnyű neki, mert a szarva hegyin hordja.) Javában tornázott egy nagy

tormalevélen, de bizony nehezen ment neki a nyújtózás. Hiába, minden jóra való csigabiganak edzenie kell magát. Másképp nem tudna olyan hosszú sétákat tenni, mint, ehol, a Biga is.

– Éppen egy araszot sétáltam – dicsekedett vele Csigának.

– Hiszi a pici – hitetlenkedik Csigá, s úgy bukik le a tormalevről, hogy szinte nyekken. Sebaj, nem töri csontját, mert puha fűre esik. Különben se olyan helyen tartják a csigabigák az orrukat, hogy mindjárt eleredjen a vére.

– Nem nekem való mesterség ez – mondja Csigá –, nem volt nekem kötél-táncos semmi nemzetségem. Tudok én ennél jobbat is, fussunk versenyt!

Biga három bukfcenet vetett örömben.

– Látod, ez már beszéd. Nemhiába talpában az esze a csigabiganak. No, hát rajta!

– Ohó, pajtikám, csak ne olyan szelesen! Hol lesz a versenypálya?

– Ehol van egy fűzfalevél, fussunk rajta, mint a szél. Aki előbb a hegyihez érkezik, megeheti a versenypályát.

– Itt a kezem, nem disznóláb! – rikkantotta el magát Csigá, s csak akkor jutott eszibe, hogy a csigabigák nem tartanak maguknak kezet, hogy ne kelljen kesztyűre költeni. Ahelyett rázták

egymásnak a szarvát, hogy csak úgy recsegett bele a házuk teteje.

– In-dulj! – kiáltotta Biga, s úgy nekilódult, hogy meg se állt, csak egy körömfeketényire. Onnan nem állhatta meg, hogy vissza ne nézzen. Hát Csigá még akkor is ott toporzékolt állt helyében.

– Ez nem igazság! Ezt nem tűröm! Induljunk egyszerre!

Biga bosszúsán visszamászott, s most Csigá vette át a vezetést, hármat billentvén a szarvacskájával.

– Egy, kettő, há-rom!

Most meg Biga késett meg egy hajszálnyival, s csapta össze haragosan a szarvait.

– Tudod mit, testvér? Keressünk versenybíró!

Nem kellett keresni se. A tudós levelibéka megszólalt a fejük fölött, egy leveles vesszőn:

– Nemhiába jártam én annyi iskolát, leszek én bíró. Tanult mesterségem nékem az. Csak éppen fölteszem a pápaszememet.

Bíró uram föltette a pápaszemét, a csigabigák szépen egymás mellé álltak. Bíró uram összeütötte a két tenyerét: krek-re, krek-re, krek-re, csigabigák gyepe – s a kis csigabigák úgy megindultak, mintha a világból ki akarnának szaladni.

Tán ki is szaladtak volna, ha a versenybíró egyszerre el nem jaidítja magát:

– Jaj!

Hátranéz Csigá, megfordul Biga: volt versenybíró, nincs versenybíró. Úgy lenyelte azt egy éhes gólya pápaszemestül, mintha nem is ő járt volna annyi iskolát.

– Jaj! – rezzent össze a Biga, s olyan gyorsan magára kapta a házát, hogy még csak jó éjszakát se kívánt Csigának.

– Jaj! – verődtek össze Csigának a szarvacskái ijedtében, s úgy magára csapta az ajtót, hogy tán ki se nyitja jövő ilyenkorig.

Ha éhes gólya a versenybíró! le nem nyelte volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Móra Ferenc

Hózsza Éva

A kávéházi gyerek öröksége

(Részlet)

Szüleim emlékére

1997 nyarán, amikor hosszú évek múltán újra élni, sőt nevetni kezdtem, éppen az akkori Antiquarium (nevezzük így!) teraszán döbentem rá arra, hogy ez a város velem együtt élni kezd, esetleg boldog is akar lenni. Nyár volt, lusta nyár, és ismét megteltek a szabadkai vendéglők kerthelyiségei. A városlakók szorongása kicsit felengedett. Vendégeimmel beszélgettem, kávézattunk, és láttam, hogy az ott üldögélők összetétele megváltozott, láttam, hogy egyesek unott arccal üldögéltek a sörösüveg mellett, és az egész környezet korszerűbbé vált. De ezen az estén újra megragadtam azt a rég elveszítettnek tűnt hangulatot, amelyet gyermekkorom óta őrzök valahol legbelül. Nem, nem nosztalgiairól van szó, hiszen még nem jutottam el abba az életkorba, de valami beépült egész lényembe: a régi kávéházi közérzet, a szabadkai sétány látványa. A kívülálló nézőpontjából látom ma is ezeket, állandóan váltakozó perspektívából, mint Mándy hőse – a fiú – a „régidők kávéházát”. Mindig is távolból szemléltem ezt a világot, a gyermek szürrealisztikus látószögéből, ám a Pilinszky-féle gyermeki rácsodálkozás művészetmentes, mégis képzelgetgazdag örömeivel. Ma is messziről felismerem, ki mozog otthonosan a kávéházi közegben, a testtartás és a beszédmód elárulja. Mert én nem csak könyvekből ismerem ezt a világot, a valamikori polgárság (a Kosztolányi- és a Márai-féle polgárok utódainak) mozgalmas életét; sőt a jelen tágabb perspektívájából már ennek sznob rétegét is el tudom különíteni (velük a színház nézőterén is találkoztam gyermekkoromban), és mai fejjel korántsem ítélek olyan szigorúan, ironikusan. Az ötvenes és hatvanas években tehát a szabadkai polgár életéhez a kávéház is hozzátartozott, szinte hozzátapadt.

1997 nyarán az említett kávéház kerthelyiségében jöttem rá arra, hogy én itt sohasem éreztem magam idegennek. Valahogy úgy élem meg városom emberi szintézisét és kontrasztjait, még vétkeit is, ahogyan Márquez a mágikus hatású Karib-tenger világát. Egyszer egy gibraltári hajóúton éreztem a két kontinens közötti lebegést, erősen szorítottam a korlátot, azóta is félek elengedni minden kapaszkodót, noha kis segítséggel időnként megtenném. Irigyeltem Dante Odüsszeuszát, neki még Herkules oszlopán túl is megadatott a biztonságérzet.

Kávéházi gyerek vagyok. Furcsa ez az önmeghatározás, mert többnyire kávéházi polgárokról, írókról, törzsvendégekről szoktunk említést tenni, de kávéházi gyerekekről nem. Bennem is nemrég tudatosult ez a tény, ám életemnek kávéházi korszakát nem gondoltam kellőképpen végig. Mostanában egyre több emlékkép tör bennem felszínre, talán azért, mert a kávéházak kultusza manapság erősebb, a kultusz kutatás is népszerűvé vált. Sokszor mosolyogtam titokban, amikor valamelyik útitársam egy-egy utazás, nyaralás, kirándulás után meglepetten jegyezte meg: „Szeretek veled utazni, mert olyan otthonosan mozogsz az éttermekben, szállodákban.” Ilyenkor hallgatok, mert sután hangzana a beismerő vallomás: *Kávéházi gyerek vagyok*. Rólam ezt el sem hinnék. Pedig én már háromévesen kávéházba jártam. Bizonyítékom is van, egy fotó, de nem szoktam elővenni. Lehet, hogy menekülök az emlékektől.

Hogyan válik valaki kávéházi gyerekké? Természetesen a környezet és a körülményei teszik azzá. Például az apa szokásai, életmódja, aki a két világháború közötti időszak távolából, egy tágabb térből hozta magával jellegzetes polgári értékrendjét.

Apám 13 éves korában került el Bácsfeketehegyről, ahova csak a hála előtti években vágyott igazán vissza. A belgrádi Moszkva Szálló és a pesti Belvárosi Kávéház emlékével érkezett Szabadkára, ahol a második világháború után megállapodott. Mindennap kávéházba járt, erről még a hatvanas évek nehéz körülményei sem szoktatták le, amikor néhány évig munkanélküliként anyagi nehézségekkel küzdött a család. (Anyám nem tett szemrehányást!) Estefelé indult, nem maradt el túl sokáig. Vasárnap azonban az ünnepélyesebb családi reggeli után (brióst hozott édesanyám

a Bódis-féle cukrászdából) engem is magával vitt. Háromévesen tehát én is ott ültem a korzó nagy városi kávéházának kerthelyiségében. Érdekes, hogy a nyarakra jobban emlékszem, mert itt közben a sétálóokra is figyeltem, de természetesen minden évszakban jártunk kávéházba, csak a zárt tér kevesebb élményt nyújtott. Így lettem én is (vasárnapi) tagja egy zárt asztaltársaságnak, és kávéházi korszakom nagyjából első osztályos koromig tartott. Ekkor önként mondtam le erről az élvezetről, ugyanis minden vasárnap Eszti barátnőmmel együtt foglalt helyem volt a bábszínházban, mise után szinte futva értünk célba.

A kávéházban mindig málnaszörpöt ittam, szalmaszállal kértem (néha egész rózsaszínűvé vált kedvenc italom, nyilván takarékosági okokból több vízzel, szóda vízzel hígították), lassan kortyolgattam az édes folyadékot, mert tudtam, hogy ezt itt így illik. Böll hőseihez hasonlóan szemlélődtem. Mindenki kávét és ásványvizet ivott, az asztaltársaság egy-két tagja sört. Az itasság nem volt igazán jellemzője a kávéházi életnek, édesapámék társaságáról pedig ez végképp nem mondható el. Szívesen nézegettem a nagyméretű fakeretbe illesztett újságot, nem érttem, miért helyezték keretbe, amikor otthon sokkal könnyebben lapozzák és hajtogatják szüleim a sajtótermékeket, tehát elkönyveltem magamban, hogy ez kávéházi újság.

Kedves Olvasó Tanulók!

Nemrégiben mutatták be Újvidéken és Szabadkán is Hózsza Éva *A móló hangja* (Életjel, 2015) című könyvét. Hózsza Éva az újvidéki Bölcsészettudományi Kar és a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar tanára; korábban szabadkai gimnáziumi tanár, akitől nemzedékek tanultak/tanulnak ma is irodalmat (olvasni) – azok is, akiket nem tanított közvetlenül. Tanúsíthatom. Noha abba az iskolába jártam, ahol akkoriban dolgozott, nekünk nem ő volt a magyartanárunk. Mégis sokat tanultam tőle. Akkor, diákként, és később, kollégaként is.

A móló hangja Hózsza Éva alkotói/irodalomtudósi pályájának és a vajdasági irodalomtörténet-írásnak is különleges könyve, darabja. A tudós, a kutató és a hivatásos olvasó mellett az ars poetica értelmében vallomástevő, az esszéíró, sőt a szépirodalmi arcele is láthatóvá válik ezekben a szövegekben, legújabb kötetének tanulmányaiban, esszéiben és novelláiban. Egyik legszemélyesebb szövegének, *A kávéházi gyerek öröksége*nek bevezető bekezdéseit olvashatjátok mai rovatunkban.

Bence Erika

NÉPI VAGY ZÖLD ÉPÍTÉSZET?

Nemcsak a mesében van szalmaház

A Kárpát-medencei építészeti hagyományokban nagy szerep jutott a szalmának, de mint gyúlékony anyagot, gyakran mellőzték. A mesék világában is (gondoljunk a Három kismalacra) a szalmából épített ház igencsak megbízhatatlan, a környezetbarát építészet terjedésével azonban a szalma egyre nagyobb szerephez jut.

Fakeretbe állítják a szalmabálákat

Sőt a világ más tájain igen tekintélyes hagyománya van. A szalmaház építésének története több mint száz évvel korábbi időszakra nyúlik vissza. Kanadában és Amerikában az 1800-as években jöttek rá, hogy az aratás után a földeken heverő szalma másra is használható, mint tüzelőnek vagy jószág alá alomnak. A szalmabálákból falat raktak. A legrégebbi, ma is álló szalmaház 1901-ben épült, s azóta is, köszöni, jól van.

A világon azért terjed a szalma mint építkezési anyag, mert környezetbarát, természetes, tehát nem egészségromboló anyag, megtalálható a környezetünkben, olcsó, gyors és egyszerű az építési módja, energia-takarékos fűtészor.

Ezt a kész falat már csak beborítani kell

Betűk a díszítésben

A skandináv tervezők kezdték a betűket, feliratokat alkalmazni a lakóterek dekorálásában a múlt században. Egy térben a szép, tipográfiaileg megtervezett felirat nagyon látványos elem lehet, különösen a minimalista lakberendezés hívei szeretik.

Persze az új irányzatokra rögtön felfigyelnek a gyártók, s elöntik a lakberendezési üzleteket a táblák, képek, plakátok. Betűk, szavak, gondolatok, bölcsességek és közhelyek között válogathatunk. Sőt elkészíthetjük, mivel a barkácsolók is ontják az ötleteket az interneten. Készülnek betűk faágból, fonalból, papírból, de az ékszereken is rendkívül elterjedt. Eleinte többnyire angol szavakat használtak a különféle dekorációban, ma már más nyelvek is „betörték” a díszítés világába.

NÉZZÜK EGYÜTT!

Gulácsy Lajos Tavasz

A káprázatos valóság a főszereplő Gulácsy Lajos (1882–1932) műveiben. A képművész pályája során a mindennapi élettől egyre távolabbra került, és így a festészet menedéket adott a világ, az élet szorításaival szemben. Sajnos csak átmenetileg, mert az első világháború idején idegrendszere megroppant, élete utolsó másfél évtizedét elmegyógyintézetben töltötte. Művészetét a preraffaelitizmus magyar változataként emlegetik, de a szecesszió, az expresszionizmus is hatott rá.

A *Tavasz* című munkája a természetes oldódás, azonosulás meghitt szépségébe vonja nézőjét. A címszó pontosan eligazít, tavasz van, de az már eldöntetlen, hogy hajnal vagy alkony. A lemenő vagy felkelő nap gyengéden megvilágítja oldalról az eget és földet összekötő, függőleges nyárfákat. A lenti lankás, füves tájon szelíd gyalogút kanyarog, a felhős égbolt mesésen, szinte ünnepélyesen színes. Mégsem egyszerű tájképet látunk. A gyalogút távoli pontján sötét köpenyes, kalapos alak megy, az előtérben álló nyárfa mellett virágkoszorús, tündéri kislány jön, körülötte lepkék röpdösnek a fény sugarban. A kislány testének alsó harmada nem látszik, de a virágos-füves emelkedő nem vágja el, inkább megtartja vízszintesével alakját. S a képet nézve lehet kérdezni, a két alak összetartozik vagy sem, de bármi is a válasz, a föld, égbolt, fény, árny, domb, út, ember harmóniája kétségtelen. (szitakoto.hu)

Ivo Dzsima

Megnyílik az út a nagy japán szigetek felé

Egy kis japán sziget, Ivo Dzsima 1945-ben legendássá vált. Hogyne vált volna, hiszen a nevéhez fűződik a második világháború egyik legfontosabb fejezete. Az amerikaiak és a japánok között már sok vér folyt, gondoljunk csak Pearl Harborra vagy a Midway-szigetekre. Most azonban az amerikaiak úgy döntöttek, itt az ideje befejezni a háborút a Távols-Keleten. Ivo Dzsima szigetét szemelték ki, mert innen már repülőgépekkel a nagy japán szigetekre lehetett támadni.

Hosszú és alapos előkészületek után megkezdődött a Detachment hadművelet, Holland Smith vezérőrnagy vezetésével. A partraszállás előtt a légierő három hétig bombázta a szigetet, majd három napig a flotta is lőtte.

A kis sziget fontos stratégiai pontot jelentett, mert a Mariana-szigetek és Japán között szinte

pontosan félúton van. Három repülőtérral is rendelkezett, ami azt jelentette, hogy a Mariana-szigetekről felszálló amerikai repülőgépek Japán bombázása után visszatérőben szükség esetén igénybe vehették Ivo Dzsima repülőtereit.

A japánok erődként rendezték be az egész szigetet. Géppuskafészeket, bunkerokat, 20 kilométernyi alagutat, betonfalakat építettek rajta, katonákat rejtettek el a barlangokba. Kuribajasi Tadamicsi altábornagy 25.000 katonájával irányította a védelmet, s az volt a taktikája, hogy az amerikaiak minél később fedezzék fel állásait, ezért a japánok nem lőttek vissza, hanem igyekeztek minél gyakrabban meglepni a támadókat.

Az amerikai hadművelet célja a sziget elfoglalása volt. Déli irányból kiindulva a legmagasabb pont, a Szuribacsi-hegy elfoglalásával már a három repülőtér is bevehető cél lenne. Az akció 1945. február 19-én reggel kezdődött, amikor az amerikaiak megkezdték a partraszállást a szigeten. A japánok tudták, hogy nem lesznek képesek megvédeni a szigetet, hogy vereséget fognak szenvedni, de nem adták meg magukat, minél több amerikai akartak magukkal vinni a halálba. Kezdetben valóban így is történt. Az amerikaiakat váratlanul heves ágyútűz érte, és óriási veszteségeket szenvedtek. Mégis, miután összeszedték magukat és túl voltak a kezdeti sokkon, megkezdték az előretörést a legmagasabb pont, a Szuribacsi-hegy felé. Harckocsikat, lángszórókat is bevetett az USA hadserege. A lánctalpas „Water Buffalo” vagyis „Vízibivaly” nevű gép jól mutatkozott meg. Február 23-án már ott logobott az amerikai piros-fehér csíkos zászló a Szuribacsi csúcán. Joe Rosenthal, az AP hírügynökség fotóriportere megörökítette azt a pillanatot, amikor a tengerészgyalogosok felállítják a zászlórudat. Ez a felvétel a történe-

Tudod-e?

A második világháborúban összesen alig félezer katona kapta meg a legrangosabb katonai kitüntetést, a francia Becsületrendhez vagy az angol Victoria-kereszthez mérhető amerikai Becsület érdemremet. Ezek közül is csak 81 tengerészgyalogos. Közülük 22 az Ivo Dzsimán tanúsított hősiességéért.

lem egyik leghíresebb fényképe lett. Szerzője megkapta érte a legnagyobb újságírói díjat, a Pulitzer-díjat. A képen látható hat amerikai katona közül csak hárman éltek túl a küzdelmeket. A hősi cselekedet azonban új erőt öntött a honfitársakba. Rosenthal felvétele alapján készült el az emlékmű az Arlington Nemzeti Temetőben Washingtonban.

Némely megerősített ellenséges pontot csak nagy veszteségek árán lehetett elfoglalni. Sok katona a japán öngyilkos támadók áldozatává vált.

A repülőterek elfoglalása valamelyest megkönnyítette a további harcot. Szinte szó szerint lépcsőről lépésre történt a sziget elfoglalása, és 1945. március 26-án fejeződött be. Az egész hadművelet egy kicsit több mint egy hónapig tartott. Amerikai sikerrel végződött, de nagy árat fizettek érte. Az amerikai veszteség összesen 6800 halott és 17.000 sebesült, a japán erők a szigeten teljesen megsemmisültek, 20.000 japán katona esett el. Amellett sok japán katona fogságba került. A kockázat kifizetődött, mivel megnyílt az út Japán felé.

Ivo Dzsima az amerikai tengerészgyalogság legdicőségesebb fejezetének számít.

Gyarmati Balázs történész

Joe Rosenthal híres fényképe

Amerikai Sherman harckocsi lángszóróval felszerelve

Az idei, hatvanegyedik Eurovíziós Dalfesztiválra Svédországban, Stockholmban került sor, mivel tavaly *Måns Zelmerlöw* nyert a *Heroes* című zeneszámmal. Az énekest ezúttal Petra Mede oldalán műsorvezetőként láthattuk viszont. Ezúttal is két elődöntő előzte meg a döntőt. Mindkét elődöntőben 18-18 ország képviselője lépett fel, de csak 10-10 juthatott be a döntőbe.

Hozzájuk csatlakozott az öt alapító ország: az Egyesült Királyság, Németország, Spanyolország, Franciaország és Olaszország, valamint a házigazda jogán Svédország.

Az egyik nagy változás idén a szavazásra vonatkozott. A korábbi években a szakmai zsűrik és a tévénézők szavazatait összesítve hirdettek eredményt országonként. Ettől az évtől azonban a zsűrik szavazatai és a telefonos szavazatok külön-külön folytak össze, és így alakult ki a végeredmény. Ezt főleg az izgalom fokozása végett találták ki, hogy csak a legvégén lehessen tudni, melyik ország nyeri meg a megmérettetést. Izgalomban nem volt hiány, valóban csak a műsor végére állt össze, hogy ki a verseny győztese.

Ukrajna nyerte meg az Eurovíziós Dalfesztivált

dalversenyt is eluralta a politika. A két ország viszállya miatt előfordulhat, hogy Oroszország jövőre nem vesz részt az Eurovízión.

Ausztráliában már régóta hatalmas népszerűségnek örvend az Eurovíziós Dalfesztivál. Tavaly a jubileum alkalmából egyenesen a döntőben vehetett részt a megmérettetésen, idén pedig rendes résztvevőként. Ausztrália frissességet hozott a dalversenybe, és máris határokat feszegetett. Képviselőjük, Dami Im, az Eurovízió történelmének első dél-koreai versenyzője második helyezést ért el.

Magyarország idén Freddie-t küldte a Pioneer című dallal, és végül a 19. helyen végzett. Freddie családottságának adott hangot, és elnézést kért a rajongóitól is. A magyar versenyzőt csupán egy hellyel előzte meg Sanja Vučić, aki Szerbiát képviselte. Az énekesnő viszont azt mondta, nem engedi meg, hogy az eredmény lehangolja, hiszen nem is kudarcnak éli meg a szereplését.

Svédország nagy súlyt fektetett arra, hogy jó házigazdája legyen a versenynek. A látványos

Magyarország

döntő revü részében színpadra lépett Justin Timberlake is. A világhírű énekes a *Rock Your Body*, valamint *Can't Stop the Feeling* című legújabb dalát adta elő. Szintén fellépett a tavalyi győztes *Måns Zelmerlöw*, korábbi versenyek résztvevői – *Lordi*, *Loreen*, *Alexander Rybak* és *Buranovszkije Babuski* – pedig egy közös produkcióval szórakoztatták a közönséget.

Oroszország

Ausztrália

Miután összevonták a zsűrik és a nézők szavazatait, a végeredmény a következő lett: első helyen Ukrajna végzett, a második Ausztrália lett, a harmadik Oroszország, a negyedik Bulgária, az ötödik pedig Svédország. A lista így folytatódott: Franciaország, Örményország, Lengyelország, Litvánia, Belgium, Hollandia, Málta, Ausztria, Izrael, Lettország, Olaszország, Azerbajdzsán, Szerbia, Magyarország, Grúzia, Ciprus, Spanyolország, Horvátország, Egyesült Királyság, Csehország és Németország.

Az ukrajnai versenyző, *Jamala* győzelme botrányba fulladt. Oroszország felháborodását fejezte ki, amiért *Jamala* 1944 című dala politikai tartalmú, győzelme pedig azt bizonyítja, hogy a

Szerbia

A járókelőket szórakoztatta

Johnny Depp teljes gőzzel a hamarosan mozikba kerülő Alice Tükkörországban című élő szereplős Disney-adaptációt népszerűsíti. A színész az aneheimi Disneylandbe látogatott, hogy meglepje rajongóit. Magára öltötte a filmben viselt jelmezt, belebújt egy fülkébe, amelynek külső felületén megjelent Bolond Kalaposként, és onnan heccelte a járókelőket. A gyanútlanul báméskodókat a legváratlanabb pillanatokban ijesztette vagy nevette meg, és feladatok végrehajtására ösztökölte őket. A főszereplésével készült film a 2010-es Alice Csodaországban folytatása. A filmben Depp mellett egyebek közt Helena Bonham Carter, Anne Hathaway és Mia Wasikowska is megjelenik, valamint ez az utolsó filmalkotás, amelyen a január folyamán elhunyt Alan Rickman dolgozott – ő kölcsönözte ugyanis a Kék hernyó hangját.

Maga alatt van

Justin Bieberről sorra jelennek meg olyan hírek, miszerint az énekest annyira megviseli a hírnév, hogy a teljes kimerültség küszöbén áll. Kiszípolozva érzi magát lelkileg, ezért a rajongók közeledését is elutasítja, sőt ezentúl a fellépések előtt és után sem hajlandó fotózkodni velük. Döntését vegyesen fogadták a rajongói, egyesek megértették, míg mások felháborodtak. Justin a fényképekre vonatkozóan üzent is az internetes követőinek. Azt írta, állatkerti látványosságnak érzi magát, amikor felismerik és ráköszönnek, és ép elméjének megtartása érdekében többé nem szeretne közös képekhez pózolni, hiszen ezzel senkinek sem tartozik, azoknak sem, akik megvásárolták a lemezét. Egyik barátja szerint az énekesre nagy nyomás nehezedik, a ráirányuló figyelem pedig egyenesen kiborítja. Folyton azzal küzd, hogy hírességként nem lehet normális élete, és a Purpose című nagylemezének népszerűsítő turnéját is nehezen viseli el.

Visszatér a képernyőkre

Leighton Meesternek, a Gossip Girl sztárjának visszatérésére már régóta várnak a rajongói. Egy ideig még türelmesnek kell lenniük ugyan, de most már legalább hírek jelentek meg arról, hogy erre sor kerül. Nemrég azt lehetett olvasni, hogy a várhatóan jövőre debütáló Making History című történelmi vígjátékban Adam Pally, Matt Servitto és Yassir Lester mellett Leighton is főszerepet kap. A történet Danről, a nem túl népszerű informatikatanárról szól, aki feltalálja az időutazást, de mivel nem túl jártas az általa már jócskán összekuszált történelemben, így felkér egy történelemtanárt, hogy segítsen neki kibogozni a szálakat. Egyébként a színésznőnek és párjának, Adam Brodynak a múlt szeptemberben lányuk született, s Leighton az azóta eltelt hónapokat elsősorban a családjának szentelte.

Rajzfilmben jelentek meg együtt

One Direction rajongói még mindig abban reménykednek, hogy a kedvenc együttesük négy tagja – Niall Horan, Louis Tomlinson, Liam Payne és Harry Styles – egyszer ismét egy csapatot alkot. Erre egyelőre csak rajzolt formában került sor. A Family Guy népszerű amerikai sorozat Run, Chris, Run című epizódjában láthatók együtt a fiúk, amikor is egy közös kempingelésen Stewie ijesztgeti őket különböző rémtörténetekkel. Louis és Liam a hangjukat is kölcsönözték a sorozathoz, Harry és Niall viszont más elfoglaltságuk miatt fiktív szinkronhangot kaptak. Az említett részben Simon Cowell, az együttes alapítója is feltűnt.

Kedves Bizalmas Sorok!

Hetedikes lány vagyok, egy komplikált problémával. Egy évig szerettem egy fiút, 1 hónap alatt sikerült túltennem magam rajta. Éppen kezdtem élvezni a fiúmentes életet, mikor a legjobb barátom bevallotta, hogy tetszek neki. Össze is jöttünk, minden jó volt, és egy hétre rá szakított velem, hülyeség miatt. A legrosszabb, hogy osztálytársam. Régebben mindig kergette a lányokat, most pedig mindenkit békén hagy, velem még beszélni sem akar. Mit tehetek, hogy újra kibékülhessünk? Nagyon irritál ez a helyzet, és már nem bírom tovább. Kérlek, segíts!

Cinca

Válasz:

Azt hiszem, a te példád is bizonyítja, hogy a „járás” az ismerkedési időszak, és nem mindig sül el úgy, ahogyan szeretted volna. Ti egy kicsit gyorsan ugrottatok bele egy olyan kapcsolatba, amire nem voltatok még felkészülve. A járásra is elég érettnak kell lenni ahhoz, hogy eltartson. Amit megtehetsz, hogy még egyszer megpróbálsz vele beszélni. Persze ne nagyközönység előtt, hogy elkerüljed az osztály- és iskolatársak cikizését. Jó lenne, ha megbeszélhetnétek tiszta fejjel, hogy mi is történt, és miért került sor a szakításra. Ez inkább jövőbeli kapcsolataid miatt fontos. Persze az osztályotokon belüli viszonyok miatt is jól tehetne a beszélgetés, mert biztos, hogy nem érzitek magatokat jól, amikor jégcsapok lógnak a levegőben. Elmondhatod neki, hogy hogyan érzelsz, és hogy hiányzik a régi barátságotok. A többi pedig nem tőled függ. Ha elutasítja a beszélgetést, nincs más hátra, békén kell hagynod. Adjál neki időt, hogy feldolgozza a kavargó érzéseit. Hiszem, hogy előbb-utóbb újra bekapcsolódik majd az osztály életébe.

Kedves Bizalmas Sorok!

Kérlek, adjál tanácsot, mert nem tudok megoldani a problémánkat. Hetedikes barátnők vagyunk. Már egy ideje mind a ketten szerelmesek vagyunk. A gond az, hogy ugyanabba a fiúba. Ő nyolcadikos. Úgy hallottuk, hogy nagyon szegénylős, nem

mertük megszólítani direktben. Úgy döntöttünk, mindenhova követjük, hogy figyeljen ránk. Néhány hete mindenhova követjük a szünetekben, hazafelé menet, a háza körül stb. Néha fel is hívtuk otthon telefonon, és amikor jelentkezett, gyorsan letettük a kagylót. Az osztálytársai már észrevették, hogy nekünk tetszik, és piszkálják is, amikor meglátnak bennünket. Megpróbáltunk elmondani neki mindent, de ő minden alkalommal elfordult és elszökött. Mit tegyünk? Hogyan tovább?

„Secret Love”

Válasz:

Kedves lányok!

Úgy látom, rossz úton indultok el a fiúval kapcsolatban. Nem gondoltatok át alaposan a dolgot. Pont azt értétek el a fiúnál, amit el szerettetek volna kerülni. Magatok ellen fordítottatok a fiút! Jó lenne, ha nagyon gyorsan visszavonulót fújnatok. Meg kell változtatnotok az eddigi viselkedéseteket. Szálljatok le a fiúról! Biztos, hogy a követési hadgyakorlatok alatt ti ketten kitűnően szórakoztatok, a fiúnak azonban ez kevésbé volt élvezetes. Így az derült ki, hogy a háttérben a kettőtök szórakozása volt, nem pedig a fiú megnyerése. Jót buliztatok! De a fiú nagyon rosszul érezhette magát a túlerővel szemben, hisz ti ketten fogtatok össze el-lene. Gondolkozzatok el azon, ti mit tennétek, ha fordítva lenne, és ő mutatna ilyen erőszakos érdeklődést egyikőtök iránt?! Biztos, hogy a Bizalmas Sorokba egészen más tartalmú levelet írnátok. Az életben legjobb, ha a másikkal úgy viselkedtek, ahogyan hozzátok szeretnétek hogy viszonyuljanak. Tartsátok szem előtt, hogy lehet, hogy holnap ti kerülhettek ugyanilyen helyzetbe, mind amilyenben most a fiú volt. Gyógyhatású lenne, ha megpróbálnátok a fiútól bocsánatot kérni az eddigi viselkedésetek miatt. Mindenesetre keressetek magatoknak más szórakozást, és kerüljétek a fiú otthonát, ne zaklassátok tovább telefonon.

A figyelmét felkeltettétek! A továbbiak pedig tőle függenek.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol

Szorgalom, vagy intelligencia?

A kitartás, a szorgalom sokszor legalább annyit ér, mint az általában többre értékelt intelligencia.

Az intelligenciahányados (IQ) – különösen az összetett tudást igénylő területeken – nagyban befolyásolja a teljesítményt, ám a hosszú távú célok megvalósításában az állhatatosság szinte nélkülözhetetlen. A legjobb persze, ha mind a kettő megvan bennünk.

Charles Darwin például zseniális meglátásai révén jutott el a természetes kiválasztódás eszméjéig, de húsz éven át tökéletesítette életművét, a Fajok eredetét, mellyel világhírű lett.

Thomas Edison, a szénszálas izzó (villanykörte) feltalálója is jó példája a kitartásra. Kísérletei során több mint hatezer különféle anyagot próbált ki, míg végre rátalált a megfelelőre. Gyakran idézik híres mondatát: „A zsenialitás egy százaléknyi ihlet és 99 százalék verejték.”

Egy kísérlet során 4913 chicagói első gimnazista kitartását mérték, tesztjeiket összehasonlították a későbbi érettségi eredményükkel. A végén kiderült, hogy az állhatatosság és a szorgalom egyértelmű záloga a jó teljesítménynek, természetesen a céltudatosság, a családi, kulturális háttér, valamint az oktatás színvonala sokat számít. (ng.hu)

Személyiségfejlődésünk (2.)

A múlt heti írásomban olvashattatok azokról a velünk született személyiségvonásokról, amelyek már csecsemőkorban kifejezésre jutnak. A személyiségfejlődést azonban nagyban befolyásolják a környezeti, tanult viselkedésformák is.

A személyiségünk legmélyén találhatóak a velünk született tulajdonságok, amelyek alapul szolgálnak a személyiségfejlődésben. Ezután olyan 5 éves korunkig a környezet hatásai szintén beépülnek a személyiség szerkezetünkbe. Az első 5 életévben a fejlődést nagyban meghatározzák a környezetből szerzett benyomások, a szülői példa, mindaz, amit tőlük lesünk el, és az, ahogyan a közvetlen környezet reagált, támogatta vagy éppen gátolta a viselkedésünket. Gyermekkorban tapasztaljuk meg, próbáljuk ki képességeinket, és tanuljuk meg, bízhatunk-e a minket körülvevő világban és azokban a képességeinkben, amelyeket magunkénak tudunk. Ötéves korig alakul ki a büntudat és a szégyenérzet, amelyek fejlődésére a környezetünk ismételt nagy hatással van. Ha sok dicséretben részesül a gyerek, bátrabban kezd bele új dolgokba, sokkal könnyebben fog együttműködni, ha viszont gyakran leszidják tetteiért, akkor is jelentkeznek majd a büntudat érzése, amikor semmi rosszat sem tett. Ezek után a személyiségünk külső rétegét képezi minden olyan tapasztalat, amit 5 éves korunk után tapasztalunk meg. Ezek a tapasztalatok a személyiséget alkotó három réteg közül a leginkább változtathatóak és alakíthatóak.

Nagyon meghatározó, hogy a velünk született személyiségjelzőkből mit sikerül kihozni, ez pedig a környezetünkben megtanult, elsajátított dolgoktól függ. Hogy milyen mértékben leszünk barátságosak, aktívak és pozitívak, függ attól, környezetünk mennyire támogatja ezt a fajta világlátást. Az a gyerek, aki természetes kíváncsisággal, nyitottsággal igyekszik felfedezni a világot, de ezzel a viselkedéssel zavarja a szüleit, úgy hiszi, ez rossz tulajdonság, és megtanulja, hogy ezt el kell nyomnia, hogy a szülei szemében jó gyerek legyen. Ha viszont viselkedésével szülői biztatásra talál, már gyermekkorában kiegyensúlyozott személyiséggé válik, aki nem szorong folyamatosan a viselkedése miatt. A negatív beállítottság sem számít rossz tulajdonságnak, sajátos világlátás lesz jellemző az ilyen személyre, aki jóval óvatosabban közelíti meg környezetét. Ha valaki kevésbé barátságos, az sem feltétlenül rossz, ha jó tapasztalatok érik az emberekkel kapcsolatban, idővel szerez egy-két olyan barátot, akikben megbízhat. Ezzel ellentétben a túl barátságos gyereknek az lesz feladat, hogy néhány mélyebb barátságra is szert tegyen. Mindezek után mindannyiunk számára érthető kell legyen, hogy személyiségünk fejlődése szempontjából nem léteznek rossz és jó tulajdonságok.

Kis Laura

Milyen a stílusod?

1. Mit csinálsz szívesen a szabadidődben?

- A barátnőimmal lógok, magazinokat olvasok.
- Kimegyek a sportpályára focizni a fiúkkal.
- Elmegyek egy szórakozóhelyre bulizni egy jót, vagy esetleg elmegyek biciklitúrára a haverokkal.

2. Mit gondolsz a hip-hopról?

- Jó dolog, mivel megmozgatja a testet, és ezáltal szép lesz az ember alakja.
- Szívesen járnék hiphop-órákra, mert az órák alatt sokat lehet hülyéskedni.
- Nem igazán az erősségem a tánc, de kit érdekel? Azért szívesen kipróbálnám.

3. Melyik ruhaösszeállítást vennéd fel szívesen egy buliba?

- Egy cuki miniszoknyát egy pántos, flitteres, gyöngyös felsővel.
- Egy menő, feliratos felsőt, valamint egy nem testhez simuló farmergatyát.
- Egy laza farmer-poló összeállítást. A lényeg, hogy kényelmes legyen.

4. Melyik állat bőrébe bújnál szívesen egy napig?

- Hát a legszívesebben talán a cica. A cicák annyira édesek!
- Oroszlán vagy valami olyan állat, amelyik erős, meg tudja védeni magát.
- Madár, mert az tök jó, hogy bárhova elrepyülhetnek!

5. Melyik a kedvenc évszakod?

- A nyár! Mivel lehet egész nap strandolni és csini rucikban járkalni.
- A tél! Tök jó móka a hógolyózás, valamint a haverokkal szánkózni menni.
- Az ősz és a tavasz, mert akkor még nincs annyira meleg, se hideg, és lehet jó kis biciklitúrákat szervezni a haverokkal.

Értékelés

Legtöbb az a válasz: Csajos stílus

Szeretsz a barátnőiddel shoppingolni, valamint szereted a csini, trendi kiegészítőket és rucikat. Ez mind szép és jó, de próbálj meg néha egy kicsit lazább lenni! Nem számít, ha egyik nap úgy mész el a haverokkal csavarogni, hogy egy kicsit kócosabb a hajad vagy épp nem a legtrendibb cuccodat vitted fel. Nem csupán a külső a lényeg!

Legtöbb a b válasz: Kissé fiús

Szeretsz a fiúkkal lógni, sokat hülyéskedni velük, és minden vicces dologban részt venni. Ez persze nem baj, de próbálj meg egy kicsit többet a barátnőiddel lógni, mert egy barátnőt nem pótolhat semmi.

Legtöbb a c válasz: Laza és vagány

Szeretsz a barátnőiddel lógni, de mellette vannak fiú haverjaid is, ami jó! Szeretsz vásárolni, beszélgetni, de emellett érdekel a sport és az izgi dolgok is. Jó a humorérzéked, és ezt a haverjaid is díjazták, de remek barátnő is vagy. Csak így tovább, de azért figyelj oda, hogy a lazaságoddal ne bánts meg senkit! Egy humoros megjegyzés is süllhet el balul...

Így gyorsíthatod fel a tanulást

A gyors tanulás nagyszerű adottság. Akik képesek gyorsan elsajátítani és alkalmazni az új ismereteket, és az új információkat gyorsan értelmezik, hatalmas előnnyel rendelkeznek azokkal szemben, akik eme képességeket nem birtokolják. Jogosan merülhet fel benned is a kérdés: a gyors tanulás képessége vajon csak kevés szerencsés embernek adatik meg? Nos, a válasz: nem. Bárki elsajátíthatja a gyors tanulás képességét néhány egyszerű trükkel.

A tanulással töltött órák száma helyett az ismétlések számára koncentrálj!

Amikor azt mondjuk, hogy öt órát tanulunk, gyakran megtévesztjük magunkat. Az öt óra tanulás alatt mennyi ideig koncentráltál igazán? Mennyi időt töltöttél a figyelmedet elterelő dolgokkal (pl. az e-mailjeid ellenőrzésével, Facebookkal)? A titok a tanult anyag ismétlésének a számában rejlik. Az ismétlés a tanulást segítő leghatékonyabb eszközök egyike.

Az első lépés, hogy elteszed a karórát a tanulás ideje alatt. Ne úgy ülj neki, hogy „megtanulom egy óra alatt”, hanem úgy, hogy „figyelmesen végigolvasom háromszor egymás után”. Ezzel a hozzáállással sokkal eredményesebb leszel, és nem csapod be magad, hiszen vagy végigolvasod háromszor, vagy nem.

Oszd fel a tananyagot!

Az egyik első dolog, amit tenned kell, hogy egy tanulási tervvel kezdjed: felosztod az anyagot több részre. Ezután már csak a kisebb részanyagokat kell megtanulnod, ami sokkal könnyebb, mint az, ha egyben, egyszerre akarod megtanulni az egészet.

Tökéletesítsd az összes részletet!

Most, hogy az anyagot felosztottad több részletre, itt az ideje, hogy mindegyiket külön-külön is elsajátítsd. Ezt tedd ismétlésekkel (lásd 1. lépés). Miközben ezeket az anyagrésztleteket megtanulod, kösd össze az egyik anyagot a másikkal, és így egymásra építve bővítsd a tudásod.

Minél többet csinálod, annál gyorsabban megy majd a folyamat.

Változtasd a tanulást játékká!

A tanulás sokkal kellemesebb lesz, ha egy kis játékkal kapcsolod össze. Ha a tanulás szórakoztató, akkor az idő is sokkal gyorsabban telik. Erre jó módszer, ha saját jutalmazási rendszert találsz ki hozzá, például minden megtanult részlet után megehetsz egy gumicacit.

Fontos, hogy ezt minden alkalommal megtegyed, hogy a szokásoddá váljon majd. Ez

a módszer azért is jó, mert így elkerülheted a magolást is, ami értelmetlen, mivel anélkül jegyzed meg az anyagot, hogy az összefüggéseket felfogd.

Pihenj tanulás közben!

Különböző kutatások kimutatták, hogy az agy működését nagyban segíti a pihenés. A késő esti tanulás a legkevésbé hatékony módszer. Ha valamit gyorsan akarunk megtanulni, akkor azt olyankor kell tennünk, amikor az elménk teljesen friss. Amikor úgy érzed, hogy kezdesz tompulni, iktass be egy kis pihenőt, majd folytasd a tanulást!

Önismeret – Mennyit érek?

Az önismeret, mint a nevében is benne van, azt jelenti, hogy tisztában vagy önmagaddal, jó és rossz tulajdonságaiddal egyaránt. Tudod használni magadban mindazt, ami jó, és felvállalod azt is, ami kevésbé az.

Ehhez érdemes odafigyelni azokra a visszajelzésekre, amelyeket a környezettől kapsz, de nem kell azt gépiesen elfogadni.

Azt, hogy mennyit érek, az dönti el, mennyire tudom megvalósítani akarataimat és vágyaimat. Mennyire tudok szeretni, és mennyire vagyok szerethető. Mennyire tudom készségeimet, képességeimet kiaknázni és sikeresen alkalmazni. Azt, hogy jó vagyok-e valamire, az döntheti el, mennyire vagyok elégedett az életemmel, önmagammal, és mennyire tudom irányítani azt.

Az önismeret tanulható. Rengeteg önismeretről szóló könyv szolgál arra, hogy kielégítse az ezzel kapcsolatosan feléledő igényt.

Mozogj a pattanások ellen!

Az alga hír, hogy a testmozgás jót tesz a szívednek, a tüdőddnek és a lelkiállapotodnak. De van más oka is, hogy miért kezdj el mozogni: a rendszeres mozgás az egyik kulcsa az egészséges bőrnek is.

A megnövekedett véráram táplálja a sejteket

Azáltal, hogy serkenti a véráramlást, a testmozgás táplálja a bőrsejteket, így azok étellel teliek maradnak. A vér oxigénnel és egyéb tápanyagokkal látja el a működő sejteket, így a bőrsejteket is. Ezenkívül a véráram a működő sejtekből segít elszállítani a salakanyagot, beleértve a szabad gyököket is. A testmozgás azonban nem méregteleníti a

bőrt. A méreganyagok semlegesítése főleg a májban játszódik le, de azáltal, hogy növeli a véráramlást, a mozgás segít a felesleges anyagokat kiöblíteni a rendszerből. Gondolj a mozgásra úgy mint a bőr belülről való megtisztítására.

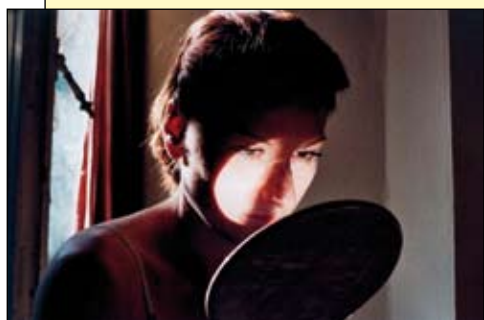
Csökkenti a stresszt

A testmozgás enyhítheti a stresszt is. A testmozgás hatására néhány olyan bőrgyógyászati probléma is enyhülni fog, amelyek kapcsolatba hozhatók a stresszel. Az ekcéma és a pattanásosság különösen látványosan javul, ha csökken a szervezet stressz-szintje. Habár a kutatók még mindig vizsgálják a kapcsolatot a bőr és a stressz között, tanulmányok

azt mutatják, hogy a faggyúmirigyek működését – amelyek olajat termelnek a bőrön – befolyásolják a stresszhormonok.

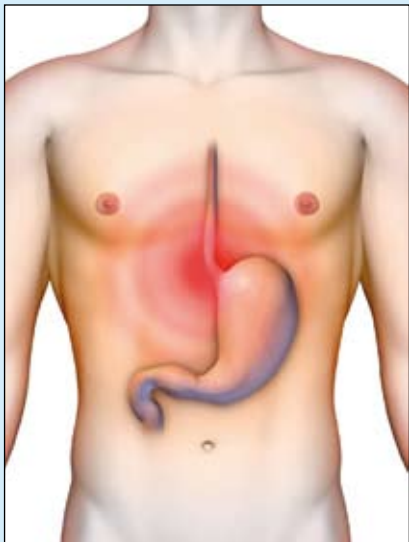
Mire figyelj?

Minden előnye ellenére a testmozgás kockázatot is jelenthet a bőröd számára. Szerencsére a bőrt védeni könnyű. A fő veszélyt az jelenti, ha a szabadban edzel, hiszen kiteszed magad a nap káros sugarainak, az időjárás viszontagságainak. A leégés növeli a bőrrák kockázatát, gyorsan dehidratálja, öregíti a bőrt, így eltörölhet minden hasznót, amit a bőröd nyerhetne a testmozgásból. A legjobb tanács, ha elkerülsz a kültéri edzést, főleg nagy melegben, reggel 10 és délután 4 között. Ha valami okból mégis kint kell lenned, kend be a bőröd napvédő krémmel! Szeles, hideg időben szintén fennáll a bőr kiszáradásának a veszélye, ezért bármikor sportolsz, mindig figyelj oda a bőröd megfelelő hidratálására!

Elképesztő tények az emberi testről

Azt gondolnánk, hogy saját tapasztalatok alapján alaposan megismertük már a testünkkel kapcsolatos tényeket. Ám vannak olyan meglepő dolgok, amelyeket talán még nem tudsz. Lássuk!

1. A gyomorban termelődő emésztősav elég erős ahhoz, hogy lebontsa akár a cinket is. Szezcénsekre a gyomor falának sejtei olyan gyorsan megújulnak, hogy a savak számára nem áll rendelkezésre elegendő idő, hogy feloldják.

2. A tüdők több mint 300.000 millió kapillárist (kisebb véreter) tartalmaznak. Ha ezeket hosszában egymás mellé fektetnénk, kiterjedésük elérné a 2400 km-t.

3. Az emberi csont, ha súly megtartásáról van szó, olyan erős, mint a gránit. Egy matchbox nagyságú csontdarab kilenc tonnát képes megtartani. Ez négyszer annyi, mint amire a beton képes.

4. Minden egyes kéz- és lábujjköröm hat hónap alatt nő ki a végétől a hegyéig.

5. A test legnagyobb szerve a bőr. Egy felnőtt embernél mintegy 1,9 négyzetméter tesz ki. A bőr állandóan hámlik, egy élet alatt minden ember nagyjából 18 kg bőrt veszít.

6. Mialatt alszol, mintegy 8 mm-t növekszel. Másnap visszazsugorodsz korábbi magasságodra. Ennek oka, hogy a porckorongok állás és ülés közben a gravitációs erő hatására szivacs módjára összenyomódnak.

7. Egy átlagos nyugati ember élete során ötven tonna ételt fogyaszt el, és ötvenezer liter folyadékot iszik meg.

8. Mindkét vese egymillió önálló szűrőt tartalmaz. Átlag körülbelül 1,3 liter vért szűrnek

meg percenként, és akár napi 1,4 liter vizeletet is kihajthatnak.

9. A szem koncentrációizmai naponta mintegy 100.000-szer mozdulnak meg. Ahhoz, hogy a lábizmaid ugyanezt végrehajtsák, mindennap 80 km-t kellene sétálnod.

10. Egy átlagos test 30 perc alatt elegendő (össz)hőt ad le ahhoz, hogy csaknem két liter vizet felforraltjon.

11. Egyetlen vérlemezke hatvan másodperc alatt körbejárja az egész testet.

12. A minket érő összes információ körülbelül 90 százaléka a szemünkhöz jut el, alapvetően vizuális teremtményekké téve minket.

Kallódó cipősdobozokból biztosan neked is van néhány otthon, de a porszívó vagy a mosógép dobozával már pláne nem egyszerű mit kezdeni. Ahelyett, hogy a lomok arányát növelnéd, hasznosítsd újra a kisebb-nagyobb kartonokat, készíts praktikus és mutatós lakásdekorációkat vagy kiegészítőket. Megmutatjuk, mire használható az erős papírt.

Babaház

Ha te már nem babázol, a kishúgodnak készíthetsz egy gyönyörű babaházat, és még szebb lesz a hozzá fűződő emlék, ha együtt készítek el. Vágd le egy nagyobb kartondoboz egyik oldalát, a színteket pedig a levágott kartondarab felszeletelésével és beragasztásával készítheted el. A kartonházat bevonhatjátok színes csomagolópapírral vagy maradék tapétával, a baba-bútorok pedig szintén készülhetnek kartonból.

Monogram dekoráció

A betűs, monogramos dekorációk különösen népszerűek az utóbbi időben. Nincs is egyszerűbb módja annak, hogy elkészítsd a sajátodat, mint hogyha kartonpapírra megrajzolod, majd kivágod a betűket. A kartont ezután bevonhatod színes papírral vagy le is festheted, hogy mutatósabb legyen.

Méltó hely a fényképeknek

Bár mostanában már egyre több fotót tárolunk a számítógépből vagy a telefonban, azért a papír alapú képeknek is megvan a maguk varázsa. Feltéve, hogy nem egy fiókban hevernek elfeledetten.

A kartonpapír kreatív felhasználása

Ha méltó helyen szeretnéd tartani őket, akkor alakíts át néhány kartondobozt, és ezekbe kerüljenek a rendszerezett fotók: a kis kedvencekről készült képek dobozát bevonhatod kutyás vagy cicás csomagolópapírral, az utazás közben ellőtt fotók pedig régi térképekkel fedett kartondobozba kerülhetnek.

Hangulatvilágítás

Ha van otthon fehér színű karácsonyfűzéred, az év többi részében is mutatós világítótestet készíthetsz belőle. Kartonpapírból vágj ki valamilyen formát – csillagot, felhőt, de akár egy geometriai formát is –, és ezen tekerd körbe a fényfűzért!

Másik megoldás, ha kisebb formákat vágsz ki a kartonból, és minden égőre két oldalról ragasztasz egy-egy formát. Az átszűrődő fénytől varázslatos hangulatvilágítást kapsz.

Falióra

Egyedi és mutatós faliórát készíthetsz, ha magad alkotod meg a hátlapot. Kartonpapírból vágd ki a tetszőleges formát – nyugodtan engedj szabadjárá a képzeleted, nem muszáj a körhöz ragaszkodni, az órád lehet szív vagy virág alakú, de akár nyuszi formájút is készíthetsz. Órásnál vagy hobbiboltban kaphatsz óraszerkezetet, amit könnyen a kartonhoz erősíthetsz, ha a közepére pici lyukat fűrsz.

Cicaház

A cicák imádják a dobozokat, és bújócskázni is szeretnek. Mivel azonban a cicaházak meglehetősen drágák és nem is feltétlenül bírják sokáig, jobb, ha magad készíted el nekik a labirintust fölösleges kartondobozokból, így nem kell bosszankodnod, ha a kis rosszaságok egy hónap alatt tönkreteszik azt, hiszen nem került semmibe. Ragassz össze több kartondobozt, miután az oldalukba akkora lyukat vágál, hogy a cicák át tudjanak bújni egyikből a másikba. Építhetsz oldalra, fölfelé vagy kanyarodva is, minél bonyolultabb a szerkezet, a macskák annál szívesebben bujkálnak majd benne.

Skandináv rejtvény

Rejtvényünkben megtalálod a jugoszláviai magyar nemzetiség 1932 és 1944 között megjelenő irodalmi folyóiratának a címét, valamint alapítójának, a szerb származású magyar írónak, költőnek, műfordítónak a nevét.

KOSZTOLÁNYI SZERINT A LEGSZEBB MAGYAR SZÓ KÉN			DALOL TAVASZI GYÜMÖLCS	VETÉLKEDÉS FÉL ÖT	TALÁL 50	SILÁNY KIVÍV	A VICC CSATTANÓJA KELET	◆
A MÁJ TERMELI			SUGÁR NŐI NÉV		AMÁLKA HANGTALANUL ÁZIK	MAGAM		R
ELKÜLÖNÍTETT RÉSZ ÉGI ELEDDEL			KILINCSEK KÖZEPÉBEN VAN ELEG		ÖT... TEA DÍSZE	ASSZONY-NEVKÉPZŐ KATONAI RANG		50
KÁLIUM	LEVESBEN VAN	MART TÉL KEZDETE	MENYÉTFÉLE ÁLLAT VÉS		NYAKBAVALÓ SEM		UGYANI FOLYADÉK	
ELRINGAT	VARGA GÉZA		FELESEG A. Y.		ZÚRZAVAR	ÉSZAK TEMPUS		◆
LUXEMBURG	KALAND SZERBÜL		◆	ALLÓVIZ	◆	ILYENNÉ VÁLT	◆	◆

Megfejtés: Szenteky Kornél, Kalangya

Szókihúzó

T	V	E	C	L	I	M	T
T	E	M	E	S	E	S	K
O	M	M	R	R	O	L	A
Á	E	A	E	Y	Z	K	T
Z	S	T	N	R	L	N	I
T	E	R	V	Á	I	S	N
É	O	R	O	M	Z	N	K
T	I	R	A	N	A	●	A

AMINT CSOKI
EMESE EMMA
KATINKA LEMEZ
LIZA OROM
TEREM TEMERIN
TEMES TERV
TÉT TIRANA
TORNOS

Húzd ki a hálózatból a megadott szavakat vízszintesen oda-vissza, függőlegesen le és föl, átlósan oda-vissza! A megfejtést megkapod, ha összeolvasod a kimaradt betűket.

Keresztszavak

		K	G	B				
		A	Y	E				
		M	A	L				
O	D	A			E	P	Ü	L
CS	A	N		A		É	R	I
O	R	T	O			D	I	A
		Z	O	S				
		I	D	T				
		K	O	E				

Pótold a hiányzó betűket függőlegesen és vízszintesen is! Vigyázz, hogy értelmes szavakat kapj!

Ölelkező szavak

1	FÉL ----- KRÉM	2	ESKÜ ----- LEGÉNY
---	----------------------	---	-------------------------

Keress olyan szót, amely mind a felső, mind az alsó szóval egy-egy összetett szót alkot!

Van valami tagadhatatlanul jó dolog a gördeszkázásban. Valójában ez egy életstílus, amelynek ugyanúgy megvannak a sajátos szabályai, mint más sportágaknak. Összefoglalónkból megtudhatod, hogy mire kell vigyáznod, és hogy milyen óvintézkedéseket kell tenned, mielőtt deszkázni mész.

Deszkázáskor nagyon könnyű megsérülni, például ha nincs megfelelő védőfelszerelésed, vagy nem megfelelő helyen űzöd a sportot. A sebek és a horzsolások már szinte részei a deszkázásnak, de a törött csontok sem ritkák. Annak érdekében, hogy biztonságban legyél, kövesd a következőket

Miért fontos a biztonság?

Hiszed vagy sem, minden évben nagyon sok a deszkás baleset. A fiatalabbak, akik csak most ismerkednek a gördeszkával, sokkal nagyobb eséllyel sérülnek meg, mint a felnőttek. A sérüléseknek több mint a fele 15 éven aluliakkal történik. Ettől függetlenül a tapasztaltabbak is megsérülhetnek, szóval mindenkinek elővigyázatosságnak kell lennie.

Ruházati útmutató

Amikor először indulsz deszkázni, úgy tűnhet, hogy nincs másra szükséged, csak egy gördeszkára, pedig ez korántsincs így. A betonban, az aszfaltban, a táblákban és a fában egy közös dolog van: az, hogy mind kemény. Minden deszkásnak szüksége van egy sisakra,

Görizzünk, csak óvatosan!

még azoknak is, akik már több tapasztalatot szereztek ilyen téren. Mire még?

Gördeszka. Különböző terepekre különböző deszkák valók. Ha hegyi deszkázni akarsz, akkor egy nagy, erős kerekű deszkára lesz szükséged, ami bírja a terepet. A parkokhoz megfelelnek a szabványdeszkák, de minden esetben győződj meg arról, hogy jól választasz-e.

Sisak. Mindenképpen kell egy olyan sisak, ami kifejezetten gördeszkázáshoz ajánlott, és megfelel a kívánt előírásoknak. Okvetlenül kell hogy legyen rajta egy erős szíj, amivel magadra tudod erősíteni.

Cipő. A gördeszkázásban az egyik legfontosabb dolog, hogy jó cipőd legyen. Nem kell sokkal több pénzt költeni rá, mint egy normál csukára, de megéri, mert speciális gumiból van, ami jobban tapad a deszkához, mint egy sima cipő.

Lábszárvédő. Minden kezdő elesik a gördeszkájával, szintúgy, mint a tapasztaltabbak. A lábszárvédő mindenkinek fokozottan ajánlott.

Egyéb felszerelés. A csuklóvédők és a párnázott kabátok nagy biztonságot nyújtanak mindenki számára, főleg a kezdőknek.

Hol lehet deszkázni?

Ez a legfontosabb dolog a deszkások számára. Minden baleset és sebesülés abból adódik, hogy az illető rossz pályát választott, vagy éppen nem megfelelően és nem a szabályok szerint használta azt. Amikor deszkázni mész, mindenképpen győződj meg a legfontosabb dologról, vagyis arról, hogy semmilyen nyíl akadály nincsen előtted, illetve nincs semmilyen kátyú az ugratókon.

HÁZI KEDVENCEK

Mit válasszunk?

Kisemlősök: törpenyúl, tengerimalac, egér, aranyhörcsög

Akiskutya mellett a rágcsálók a legnépszerűbbek a gyerekek körében, hiszen ezek a kis szőrmók nemcsak aranyosak, hanem igazán mókás és vidám pillanatokat is szereznek kis gazdáiknak. Sokan a tartásukkal járó alacsony költségek miatt döntenek mellettük, hiszen csupán magkeverékre, friss zöldségekre és tiszta alomra van szükségük.

A törpenyúl és a tengerimalac igazán jó választás lehet, hiszen ezek az állatok általában szelídek, könnyen kezelhetők, és méretüknél fogva simogatni is lehet őket. Félénk állatok, de egy kis kitartással könnyen kézhez lehet őket szoktatni. A nagyobb méretű rágcsálók 5-7 évig élnek. Az aranyhörcsög és a különféle eger- és intelligens és társaságkedvelő kis élőlények. Mivel éjszakai állatok, és a nap nagy részét alusszák, ezért nem igazán alkalmazkodnak a gazdi napirendjéhez. Ezek a kis állatok általában 1,5-2 évig élnek.

Hüllők és halak: ékszerteknős, leopárdgekkó, kígyó, aranyhal

A gyerekek általában előnyben részesítik azokat az állatokat, amelyeket simogatni is lehet, de sokan mégis vonzódnak a hüllőkhöz – a dinókról nem is beszélve. A teknős tartása nem

éppen olcsó mulatság, hiszen a terráriumnak és a hozzá tartozó eszközöknek igen magas az ára, illetve a tisztán tartása is hamar unalmasá válhat a gyermek számára. A kis teknősök hamar megnőnek, és megfelelő körülmények között tartva igen hosszú ideig (akár 25-30 évig is) a család tagjai maradnak.

A leopárdgekkó tartása igen széles körben elterjedt, hiszen az egyik legkönnyebben tartható hüllő. Nincs szüksége hatalmas terráriumra, és elég jól kézhez szoktatható. Sokan döntenek a díszhalak mellett, hiszen gyönyörűek, csendeseek, illetve ezek tartását itélik a legegyszerűbbnek. Fontos azonban tudni, hogy a halak sem számítanak kimondottan olcsó házi kedvenceknek, hiszen a megfelelő akvárium és annak berendezése sokba kerül, illetve az élettér tisztán tartása is bonyolult művelet.

Ha a gyerek már nagyobbacska, akkor akár már egy kígyó is érkezhethet a családba. A legjobb választás a közepes méretű, felnőtt kígyó, mivel ennek tartása jár a legkevesebb problémával. Egy kígyó akár 12 évig is él.

Tollas barátok: pintyek és papagájok

A kisméretű madarak, mint például a hullámos papagáj vagy a pinty is jó választás lehet. Ezek a madarak a legkülönfélébb színekben kaphatóak, és mivel kedvelik egymás társaságát, célszerű rögtön kettőt beszerezni belőlük. A papagájok és pintyek tartása nem igényel különösebb szakértelmet, hiszen csupán a rendszeres röptetést, illetve a változatos és finom magvakat kell biztosítani számukra. A pintyek szeretnek fürdeni is, és boldogan játszanak a kalitkába helyezett tálka vízzel, a papagájok pedig előszeretettel fogyasztanak különféle gyümölcsöket és zöldségeket is. (csaladivilag.hu)

Hazudós kutya

- Képzeld, az én kutyám tud hazudni.
- Bizonyítsd be!
- No, Buksi, mit mond a macska?
- Vau-vau.

Különbség

- Mi a különbség egy kisebb hajó és egy pici cica között?
- Az egyik torpedóromboló, a másik törpedóromboló.

De jó neki!

- De jó a kiscicának! - sóhajt fel egy kaktusz.
- Miért? - kérdi egy másik.
- Mert őt mindig megsimogatják, minket meg nem.

Lottó

- A bolha nyer a lottón. Megkérdezi tőle a barátja:
- Mit fogsz csinálni ezzel a sok pénzzel?
- Veszek magamnak egy kutyát, csak egyedül magamnak.

Negatív számok

- Az osztály a negatív számokat tanulja, de egy tanuló nem nagyon érti a dolgot. A tanár már nagyon dühös, és így magyaráz:
- Ha egy buszon vannak nyolcan, és leszállnak tízen, akkor még két embernek kell felszállni, hogy ne legyen senki a buszon.

Agresszív kismalac

- Az agresszív kismalac a játékboltban:
- Kérek egy türelemjátékot. De nagyon gyorsan ám!

Medvecsalád

- A medvecsaládnál összejövetel van, egyszer csak az anyamedve megszólal:
- Kisfiam, be sem mutatkoztál a vendégeknek.
- Bocs.

Intó

- Ejnye, kislányom, már megint intó van az ellenőrződben!
- Nem én tehetek róla, anyu, a tanárnő írta bele.

Ebéd

- Két hangya éhesen bandukol az erdőben. Meglátanak egy elefántot, amint közeledik feljűk. Azt mondja az egyik:
- Itt az ebéd, kapjuk el!
- Jó, de hogyan?
- Én elgáncsolom, aztán te ráveted magad, és megfojtod.

Biológióra

- Melyik madárnak nincs fészke? - kérdi a biológiatanár.
- A kakukknak.
- És miért?
- Mert beköltözött a faliórába.

Értékes

- A tanító felszólítja a gyerekeket:
- Mondjatok valami értékeset, ami ötven évvel ezelőtt nem volt!
- Móricka nyújtja az ujját:
- Én, tanító úr!

Vegytan

- Professzor úr! - rohan be a tanári szobába egy vegyészhallgató.
- Heuréka! Sikerült feltalálnom az abszolút oldószert. Ez húsz másodperc alatt a szó szoros értelmében mindent felold.
- Mindent?
- Az égvilágon...
- Hm... Ez felvet egy érdekes problémát.
- Éspedig?
- Miben akarja tartani?

Büntetés

- A harmadik általánosban, az utolsó padban két gyerek beszélget óra alatt. Amikor a tanító észreveszi őket, megparancsolja, hogy büntetésképpen százszor írják le a nevüket.
- Tanító úr, kérem, ez nem igazságos - mondja sírva az egyik gyerek.
- Miért?
- Azért, mert őt Kis Pálnak hívják, engem meg Tótkomlósfalussy Aladárnak.

Kérdés - felelet

- **Miért olyan hosszú a zsiráf nyaka?**
- Mert a feje olyan messze van a testétől, hogy nem lenne, ami összekösse, ha nem lenne ilyen hosszú a nyaka.
- **Miért van hátul a mókus farka?**
- Mert elől a mókus van.
- **Miért van a medve bundában?**
- Hogy nézne ki esőkabátban?
- **Hogy hívják a hímnemű nyulat?**
- Hapsifüles.
- **Melyek a tétova rovarok?**
- A mitéví legyek.
- **Hogyan lesz a póknak telefonja?**
- Felmászik a sarokba, és telefonja.
- **Miért nem hord a méhecske bakancsot?**
- Hogy le ne tapossa a virágokat.

Cseresznyeszedés

- Melyik a legjobb időszak a cseresznyeszedésre? - kérdezi a tanító néni.
- Amikor nincs ott a gazda! - feleli Janika.

Felelés

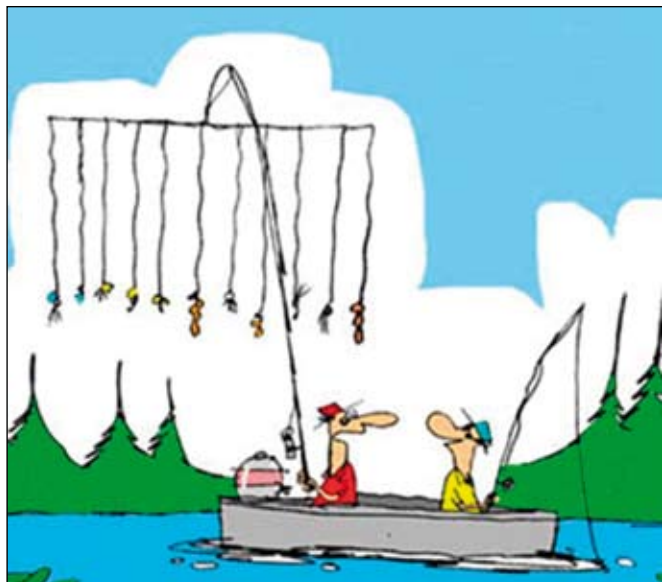
- A táblánál lévő felelőt sürgeti a tanár:
- Igyekez fiam, mert mindjárt kicsöngetnek.
- Én is azt várom.

Irigyli

- Kisfiam, hogy jössz ki a tanító bácsival?
- Kiválóan, papa! Képzeld, még irigyel is téged:
- Miből gondolod?
- Naponta mondogatja: „Ha én lennék az apád!”

Mit jelképez?

- Ugyebár a képen is látjátok, a New York-i Szabadság-szobor egyik kezében könyvet tart, a másikban fáklyát. Ki tudja megmondani, mit jelképez a fáklya? Tessék, Móricka!
- Azt, hogy sötétben nem lehet olvasni.

Figyelj, ha az emberek szeretik a svédasztalt, akkor a halak miért ne?

Abszolúte nem érdekel, hogy mi ez, de ha továbbra is zavarja a halakat vagy szerelékét dob a tavamba, felküldöm a spiccet a nagy zöld hátsójába

Képes fejtörő

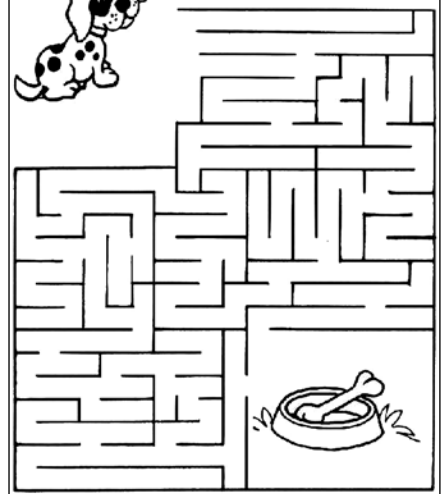
A folyónál

1. Gyakran sátoroznak ezek a fiúk?
2. Mennyire értenek a háztartási munkához?
3. Melyik irányba folyik a folyó?
4. Sokáig kell még a ruháknak száradni?
5. Milyen messze van a községtől a fiúk tábora?
6. Milyen járművel érkeztek a fiúk?
7. Hova tart a repülő?

7. A repülőgép mezőgazdasági permetezőgép, és most épp a permetezőgép.

- Megoldás:
1. A fiúk valószínűleg nem tapasztalt sátorozók, mert nem túl körültekintően választották ki a sátor helyét. A partoldal tövében verték fel a sátrat, ahol eső idején a sáros esővíz befolyik a sátorba.
  2. Valószínűleg nem túl gyakran végeztek háztartási munkát, mert aki a halat tisztítja, fordítva tartja a kezében a kést. A másik fiú pedig túl hosszú cémrával próbál varrni.
  3. A horgászbot tisztóját a víz jobbra sodorja el, ezért a folyó balról jobbra folyik.
  4. A ruhák hamarosan megszáradnak a szélben.
  5. A fiúk tábora Tahí községtől 8 km-re van.
  6. Nagy valószínűséggel kerekpárral érkeztek, mert ott a sátor előtt a kerekpár fújatója/pumpa pára.
  7. A repülőgép mezőgazdasági permetezőgép, és most épp a permetezőgép.

Melyik út vezet a csonthoz?

Nyelvészkedjünk!

Találd ki a közös elő- és utótagot!
Egy pont egy hiányzó betűt jelöl.

* gyöngy...

...mester

** vendég...

...betét

*** basszus....

....lyuk

*** kulcs – basszuskulcs, kulcslyuk
** ág – vendégág, ágypetét
* ház – gyöngyház, házimester

Megoldás:

Blőd találós kérdések

Mivel játszik a kis indián a sínek között?

– Az életével.

***

Minek megy a vak az erdőbe?

– Fának.

***

Miért karikás az ördög szeme?

– Mert az ördög sohasem alszik.

***

Hogy állítja meg a nindzsa a teherautót?

– Rálép a fékre.

***

Mi lesz a kigyó és a kenguru keresztezéséből?

– Ugrókötél.

***

Hogy öltöznek az eszkimók?

– Nagyon gyorsan!

***

Mi az abszolút rossz kijelentés a Microsoftnál?

– Majd ha fagy!

Találd meg a különbséget a két egyformának tűnő rajz között! (Tíz helyen különböznek.)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Örömkre szolgált, mennyire sokan járatosak vagytok a népi hangszerek világában, mert igen sok válasz érkezett a két héttel ezelőtti, 17. számunkban közzétett nyereménykérdésre. A helyes válasz nem más mint a doromb. Az ismertető sem maradt el, így például kiváló játékosunk, a királyhalomi *Erdélyi Nimród* megjegyezte, hogy a doromb pengetéssel és fúvással megszólaltatott egyszerű hangszer. Fából, levélből, bambuszból és csontból is készülhet. A vasból, acélból készültek a legtartósabbak. Eredetileg a mágia eszköze volt: a sámánok használták tevékenységük hatásának fokozására, később vált dallamjátászó hangszerré. Köszönjük a kimerítő választ. A helyes választ beküldők közül a szerencse mégis a **székelykevei Gáspár Andreára, a Žarko Zrenjanin iskola nyolcadikosára** mosolygott. Könyvjutalmát június első felében, még a tanév folyamán postázzuk.

Következő kérdésünkre főleg azok vágják majd ki a pontos választ, akiknek akváriumuk van, vagy legalábbis szívesen időznek a halak világában. Jól néztek meg a képet, és írjátok meg nekünk, hogy mi a neve ennek a barátságos, „szemrevaló” uszonyosnak! A helyes választ mielőbb küldjétek be címünkre! Egy szerencsés olvasónk könyvjutalomban részesül. Jelentkezéseket **június 2-áig** fogadjuk levélcímlapunkon: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, vagy a **jopajtás.szerk@magyarszo.com** e-mail-címen. A beküldők figyelmét felhívjuk, hogy nevük mellett tüntessék fel iskolájuk nevét, osztályukat és lakcímüket. Köszönjük!

Május 10-e, a horgosi iskola napja

Névadója mellszobrának felavatásával ünnepelte az iskola napját a horgosi **Kárász Karolina** Általános Iskola. Ezentúl mindig május 10-én ünneplik majd az egyébként 120 éves iskola napját. A szobor **Türi Török Tibor** Pro Cultura-díjas keszthei szobrász alkotása, aki nek is sikerült korhűen ábrázolnia a falu jötevőjét.

A horgosi iskolát korábban Október 10. iskolának hívták. Épp egy éve, hogy felvette Kárász Karolina nevét. Kárász Karolinára, a falualapító Kárász család

sarjára, az amerikai Austinban még ma is működő kórházat létesítő *gróf Fejérváry Miklós* feleségére azért esett az iskolaszék választása, mert ő volt az, aki a XIX. század első két évében felépítette, majd államosításáig nővérek bevonásával árva lányokat nevelő zárda-ként működtette az iskolát, ahol az alaptantárgyak mellett főzésre, mosásra és egyéb hasznos tudnivalókra is oktatta őket. Mindezen túl a névadónak sokat köszönhetnek a horgosiak a helybeli oktatás megszervezéséért és működtetéséért.

3D képet készítették

Az óbcesei Labud Pejović Gyermekintézmény kreatív csoportja képzőművészeti pályázatot hirdetett Régi mesterségek címmel. Osztályonként egy közös vagy öt különálló munkát lehetett küldeni. Mi, 4. b-ek a csoportmunkát választottuk, és 3. helyezettek lettünk. 3D képet készítettünk. Oklevelet és értékes rajzfelszerelést kaptunk (pasztell ceruzát, krétát, többszínű tust, faszínezőt, temperát, víziszíneszt).

Az óbcesei Petőfi Sándor iskola 4. b osztálya

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Fajtner Martonosi Lídia** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem őrizzük meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtás.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtás.szerk@magyarszo.com